

Utgiftsområde 13 Integration och jämfällldhet

Sammanfattning

I detta betänkande behandlar arbetsmarknadsutskottet regeringens budgetproposition för 2014 i den del som avser förslag på anslag inom utgiftsområde 13 Integration och jämfällldhet samt 18 motionsyrkanden som är anslagspåverkande för 2014. Utgiftsområde 13 omfattar områdena integrationspolitik, politik mot diskriminering och jämfällldhetspolitik. I budgetpropositionen föreslår regeringen en medelsanvisning inom utgiftsområdet som är fördelad på nio anslag, varav merparten främst avser insatser i samband med flyktingmottagande. Riksdagen beslutade den 20 november 2013 att ramen 2014 för utgiftsområde 13 uppgår till 12 431 994 000 kronor.

I betänkandet behandlas också regeringens proposition 2012/13:188 Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen och två motioner som har väckts med anledning av propositionen. I propositionen föreslår regeringen att fler anhöriga än i dag ska omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (etableringslagen). Ändringen innebär en förlängning av den tidsgräns inom vilken en anhörig ska ha ansökt om uppehållstillstånd för att omfattas av etableringslagen. Den anhörige ska ha ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från det att anknytningspersonen först togs emot i en kommun, under förutsättning att anknytningspersonen inte var svensk medborgare vid tidpunkten för den nyanländes ansökan om uppehållstillstånd. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2014. Förslaget beräknas innebära en ökad medelsanvisning inom utgiftsområde 13 för 2014.

Utskottet ställer sig, i fråga om integrationspolitiken, positivt till regeringens tydliga inriktning mot ett effektivare etableringsuppdrag och bättre förutsättningar för kommunmottagande. På diskrimineringsområdet framhåller utskottet vikten av att fortsätta med att förebygga och motverka diskriminering på samtliga diskrimineringsgrunder. När det gäller jämfällldhet anser utskottet att fortsatta reformer är nödvändiga för att utveckla och stärka jämfällldheten inom alla samhällsområden.

Utskottet föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till ändring i etableringslagen och att följdmotionerna avslås.

Socialdemokraterna, Miljöpartiet, Sverigedemokraterna och Vänsterpartiet har inte deltagit i beslutet om anslagstilldelningen. Dessa partier redovisar i stället sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	7
Ärendet och dess beredning	7
Budgetprocessen i riksdagen	7
Utskottets överväganden	9
Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämfördhet	9
Budgetpropositionen	9
Motioner som rör anslagen	16
Propositionen om en permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen	20
Motioner som rör förslaget om en permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen	22
Utskottets ställningstagande	23
Särskilda yttranden	36
1. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämfördhet (S)	36
2. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämfördhet (MP)	38
3. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämfördhet (SD)	39
4. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämfördhet (V)	41
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	44
Proposition 2012/13:188	44
Följdmotioner med anledning av proposition 2012/13:188	44
Proposition 2013/14:1	44
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	45
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	47
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens och oppositionens anslagsförslag	48
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets anslagsförslag	49
<i>Tabeller</i>	
Tabell 1 Regeringens budgetförslag för 2014 jämfört med 2013	12
Tabell 2 Regeringens förslag till bemyndiganden inom utgiftsområde 13	16
Tabell 3 Socialdemokraternas förslag till anslagsanvisning	16
Tabell 4 Miljöpartiets förslag till anslagsanvisning	17
Tabell 5 Sverigedemokraternas förslag till anslagsanvisning	18

Tabell 6 Vänsterpartiets förslag till anslagsanvisning 19

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

a) Anvisning av anslag

Riksdagen anvisar för 2014 anslagen inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt utskottets förslag i bilaga 4. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 utgiftsområde 13 punkt 4 och avslår motionerna 2013/14:K394 av Maria Ferm m.fl. (MP) yrkandena 4, 7 och 11, 2013/14:A288 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 1, 2013/14:A292 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 4, 2013/14:A301 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) yrkande 6, 2013/14:A333 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V), 2013/14:A358 av Richard Jomshof och Carina Herrstedt (båda SD), 2013/14:A359 av Mattias Karlsson m.fl. (SD), 2013/14:A394 av Richard Jomshof och Mattias Karlsson (båda SD), 2013/14:A397 av Mehmet Kaplan m.fl. (MP) yrkandena 1–6 och 2013/14:A405 av Mattias Karlsson m.fl. (SD) yrkandena 4 och 5.

b) Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Därmed bifaller riksdagen proposition 2012/13:188 och avslår motionerna 2013/14:A1 av Christina Høj Larsen m.fl. (V) och 2013/14:A2 av Ylva Johansson m.fl. (S).

c) Bemyndigande för anslaget 1:4

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 200 000 000 kronor 2015 och 2016. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 utgiftsområde 13 punkt 1.

d) Bemyndigande för anslaget 1:6

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 44 000 000 kronor 2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 utgiftsområde 13 punkt 2.

e) Bemyndigande för anslaget 3:1

Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder göra ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 27 239 000 kronor 2015. Därmed bifaller riksdagen proposition 2013/14:1 utgiftsområde 13 punkt 3.

Stockholm den 3 december 2013

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Jessica Polfjärd

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Jessica Polfjärd (M), Ylva Johansson (S)¹, Maria Plass (M), Raimo Pärssinen (S)², Katarina Brännström (M), Maria Stenberg (S)³, Patrik Björck (S)⁴, Christer Nylander (FP), Ann-Christin Ahlberg (S)⁵, Johan Andersson (S)⁶, Hanif Bali (M), Mehmet Kaplan (MP)⁷, Mattias Karlsson (SD)⁸, Jenny Petersson (M), Penilla Gunther (KD), Göran Lindell (C) och Ali Esbati (V)⁹.

¹⁻⁹ Avstår från ställningstagande under punkt 1.

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta ärende behandlas regeringens budgetproposition 2013/14:1 utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. Utgiftsområdet omfattar integrationspolitik, politik mot diskriminering och jämställdhetspolitik. I ärendet behandlas också yrkanden från den allmänna motionstiden som rör nämnda politikområden och som är anslagspåverkande för 2014. Regeringens och oppositionens anslagsförslag finns i bilaga 3. Utskottets förslag till riksdagsbeslut om anslag för 2014 inom utgiftsområde 13 finns i bilaga 4.

I ärendet behandlas även regeringens proposition 2012/13:188 Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen och två motioner som har väckts med anledning av propositionen. Lagförslaget bygger på departementspromemorian Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen (Ds 2013:5) som har utarbetats av Arbetsmarknadsdepartementet och som har remissbehandlats. Lagrådet har granskat lagförslaget och regeringen har följt dess förslag till utformning av lagtexten. Regeringens lagförslag finns i bilaga 2.

En förteckning över de förslag som behandlas i betänkandet finns i bilaga 1.

I anslutning till beredningen har information lämnats till utskottet av

- regeringen genom arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson
- regeringen genom integrationsminister Erik Ullenhag
- regeringen genom jämställdhetsminister Maria Arnholm
- Arbetsförmedlingen genom t.f. generaldirektören Clas Olsson
- Konjunkturinstitutet genom prognoschefen Jesper Hansson
- Statistiska centralbyrån genom överdirektören Mats Wadman.

Arbetsmarknadsutskottet yttrade sig den 24 oktober 2013 till finansutskottet (yttr. 2013/14:AU1y) över förslagen till ramar för utgiftsområdena 13 och 14. Utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv behandlas i arbetsmarknadsutskottets betänkande 2013/14:AU2.

Budgetprocessen i riksdagen

Riksdagen beslutar om statens budget i två steg genom den s.k. rambeslutsprocessen. I det första steget fastställer riksdagen bl.a. en utgiftsram för varje utgiftsområde. Utgiftsramen anger det belopp som summan av de utgifter som hör till utgiftsområdet högst får uppgå till (5 kap. 12 § andra stycket riksdagsordningen).

Arbetsmarknadsutskottet lämnade den 24 oktober 2013 ett yttrande till finansutskottet (yttr. 2013/14:AUIy) över bl.a. förslagen till ramar för utgiftsområdena 13 och 14.

Riksdagen beslutade den 20 november 2013, med bifall till regeringens förslag, utgiftsramen för 2014 för utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet till 12 431 994 000 kronor (prop. 2013/14:1, bet. 2013/14:FiU1, rskr. 2013/14:56).

I rambeslutsprocessens andra steg fastställer riksdagen anslag och andra utgifter i staten för varje utgiftsområde genom *ett* beslut (5 kap. 12 § tredje stycket riksdagsordningen). I detta ärende ska arbetsmarknadsutskottet föreslå riksdagen anvisning av anslag m.m. inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet. Eftersom lagförslaget om en permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen beräknas innebära en ökad medelsanvisning till flera av anslagen inom utgiftsområde 13 (och 14) föreslår utskottet att riksdagen tar ställning till lagförslaget inom ramen för sitt ställningstagande till anvisningen av anslag.

Utskottets överväganden

Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet i enlighet med regeringens förslag och lämnar de bemyndiganden som regeringen begärt. Riksdagen antar regeringens förslag till ändring i etableringslagen. Oppositionspartiernas alternativa förslag till medelsanvisning och följdmotionerna om etableringslagen bör avslås.

Jämför särskilda yttrandena 1 (S), 2 (MP), 3 (SD) och 4 (V).

Betänkandet har disponerats så att de förslag i budgetpropositionen och de motioner som bedöms påverka anslagen inom utgiftsområde 13 för budgetåret 2014 behandlas först. Därefter behandlas regeringens proposition 2012/13:188 Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen och två motioner som har väckts med anledning av propositionen.

Budgetpropositionen

Integration, diskriminering och jämställdhet

I budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1 Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet) anför regeringen att en av dess övergripande prioriteringar på *integrationsområdet* är att bekämpa det utanförskap som många utrikes födda fastnat i. En av regeringens övergripande prioriteringar är därför att minska utanförskapet, främst genom satsningar inom arbetsmarknads- och utbildningsområdet. Regeringens utgångspunkt är att målen för integrationspolitiken främst ska nås genom generella insatser. För nyanlända, främst skyddsbehövande och deras anhöriga, är dock riktade insatser viktiga under de första åren i landet.

Regeringen understryker att inriktningen på etableringsuppdraget ligger fast. Etableringsuppdraget behöver dock utvecklas och effektiviseras och få ökat fokus på arbete. Regeringen fortsätter därför arbetet med att införa ett krav på nyanlända som har en etableringsplan att acceptera ett erbjudande om lämpligt arbete. Regeringen arbetar även vidare med att ytterligare minska marginaleffekterna vid övergång till arbete.

Regeringen anser vidare att det finns ett behov av en effektivare etableringstid. Det behövs bl.a. fler målgruppsanpassade insatser för nyanlända. Det är särskilt angeläget för personer med en kort utbildningstid. Olika insatser bör dessutom kunna kombineras med varandra på ett mer effektivt

sätt. Folkhögskolor bör därför få möjlighet att ta fram särskilt utformade utbildningar för målgruppen. Det finns också ett behov av att underlätta för föräldrar att kombinera föräldraskap med deltagande i etableringsinsatser.

Även bosättningsverksamheten måste bli mer effektiv. Väntetiderna i anläggningsboenden måste kortas ned, och Arbetsförmedlingens uppdrag med att anvisa plats för bosättning måste effektiviseras. För att effektivisera bosättningsprocessen bör det förtydligas att de personer som har eget boende har möjlighet att få anvisning av plats för bosättning endast om de är i behov av att flytta på grund av arbetsmarknadsskäl.

Regeringen anför även att förutsättningarna för kommunernas mottagande av flyktingar och skyddsbehövande måste förbättras och föreslår att kommuner som träffar överenskommelser om flyktingmottagande ska ges en prestationsbaserad ersättning som består av två delar. Den första delen består av ersättning till kommuner som tar emot personer som anvisats från anläggningsboende eller som mottagits som kvotflyktingar i syfte att minska väntetiderna. Den andra delen består av ersättning till kommuner som har ett högt mottagande, för att möjliggöra ett bra mottagande.

Regeringen anser också att det svenska medborgarskapets betydelse bör öka. Regeringen föreslår därför att medborgarskapets betydelse befästs i lag och att alla kommuner anordnar medborgarskapsceremonier för att välkomna nyblivna medborgare. Regeringen framför även att det är viktigt att hela samhället bidrar till att välkomna invandrare och undanröja hinder för integration. Regeringen har därför slutit en överenskommelse med det civila samhället för att det ska kunna medverka i detta arbete och ta ett större ansvar. För 2014 anvisas ca 12 miljarder kronor inom området integration.

I fråga om *diskriminering* anför regeringen i budgetpropositionen att regeringens mål är ett samhälle fritt från diskriminering. Att skyddas mot diskriminering är en mänsklig rättighet. Förbudet mot diskriminering finns inskrivet i ett stort antal konventioner om mänskliga rättigheter. Genom diskrimineringslagen (2008:567), som omfattar fler diskrimineringsgrunder och fler samhällsområden än tidigare, och inrättandet av Diskrimineringsombudsmannen har förutsättningar skapats för att diskrimineringen i samhället ska bekämpas mer effektivt. Under senare år har skyddet mot diskriminering stärks ytterligare.

Regeringen anför att fortsatt arbete krävs för att säkerställa samma skydd oavsett diskrimineringsgrund. Fortsatt arbete krävs även för att lagstiftningen ska vara så effektiv och heltäckande som möjligt och för att den ska få fullt genomslag. Inom ramen för detta arbete har regeringen gett en särskild utredare i uppdrag att undersöka hur kraven på aktiva åtgärder ska utformas och göras tydliga för att bli ett effektivare medel i arbetet med att förebygga diskriminering och uppnå lika rättigheter och möjligheter. Mot bakgrund av riksdagens tillkännagivande om att ändra reglerna om hur lönekartläggningar och handlingsplaner för jämställda löner ska hanteras i fortsättningen aviserar regeringen i budgetpropositionen att

den avser att återkomma med ett tilläggsdirektiv till regeringens särskilde utredare som har uppdraget att se över hur aktiva åtgärder kan förebygga diskriminering. Regeringen avser även att återkomma till riksdagen med ett lagförslag om bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning som en form av diskriminering.

Regeringen avser att fortsätta att förstärka arbetet mot främlingsfientlighet. Den treåriga satsningen på kunskapshöjande insatser för barn och ungdomar om främlingsfientlighet och liknande former av intolerans fortsätter. Regeringen har också för avsikt att stärka arbetet för lika rättigheter och möjligheter oavsett sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller könsuttryck genom att besluta om en samlad strategi med långsiktiga insatser. Därtill avser regeringen att utse strategiska myndigheter för att skapa bättre förutsättningar för att uppnå lika rättigheter och möjligheter för hbt-personer. För 2014 anvisas ca 140 miljoner kronor för arbetet mot diskriminering.

När det gäller *jämställdhet* anför regeringen i budgetpropositionen att målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Jämställdhet mellan kvinnor och män handlar om att riva hinder, vidga möjligheterna och förändra de normer och beteenden som begränsar människors utveckling. Varje flicka och pojke, liksom varje kvinna och man, ska ges förutsättningar att utvecklas utan att hindras av fördomar och stereotypa föreställningar.

Regeringen avser att fortsätta det reformarbete som inleddes under den förra mandatperioden för att påskynda utvecklingen inom områden som är strategiskt viktiga för jämställdhetspolitiken. Arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck samt våld i samkönade relationer, kommer att ha fortsatt hög prioritet. Inom ramen för detta arbete föreslår regeringen bl.a. att bidraget till organisationer som arbetar med att motverka mäns våld mot kvinnor förstärks. Jämställdhet i arbetslivet och näringslivet samt kvinnors och mäns rätt till utbildning på lika villkor är andra viktiga områden som kräver fortsatta insatser. Regeringens satsning på jämställdhetsintegrering och jämställdhetsstatistik kommer också att prioriteras, bl.a. genom att man ska stödja arbetet med jämställdhetsintegrering i 18 statliga myndigheter. För 2014 aviserar ca 253 miljoner kronor för åtgärder inom jämställdhetsområdet.

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2014 (prop. 2013/14:1 utg.omr. 13 punkt 4) att de sammanlagda anslagen inom utgiftsområde 13 ska uppgå till ca 12,4 miljarder kronor 2014. Hur medlen fördelar sig på anslagen framgår av tabell 1. Av tabell 1 framgår även skillnaden mot den budgeterade nivån för 2013 inklusive de ändringar som gjordes i samband med vårändringsbudgeten för 2013 och de som föreslås i höständringsbudgeten för 2013.

Tabell 1 Regeringens budgetförslag för 2014 jämfört med 2013*Tusental kronor*

Ramanslag	Budget 2013	Förslag 2014	Förändring
1:1 Integrationsåtgärder	243 000	197 000	-46 000
1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande	5 927 000	7 362 000	+1 435 000
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	1 916 000	2 342 000	+426 000
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	1 783 000	1 961 000	+178 000
1:5 Hemutrustningslån	217 000	145 000	-72 000
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	26 000	32 000	+5 000
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	95 000	97 000	+2 000
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	30 000	42 000	+12 000
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	239 000	253 000	+14 000

Nedan presenteras kortfattat dels regeringens förslag till anslag för 2014 med huvudsaklig inriktning på det som förklarar förändringar jämfört med 2013, dels regeringens förslag till bemyndiganden.

Anslaget 1:1 Integrationsåtgärder

Anslaget används för utgifter för åtgärder som stimulerar integrationsprocesserna i samhället och för uppföljning och utvärdering av integrationen. Sammantaget minskas anslaget med ca 46 miljoner kronor 2014.

Anslaget ökas med 5 miljoner kronor 2014 för att finansiera utvecklingen av portalen www.informationsverige.se. Anslaget ökas även med 225 000 kronor 2014 och 125 000 kronor fr.o.m. 2015 för att finansiera länsstyrelsernas arbete med medborgarskapsцерemonier. Det aviserade förslaget om att avveckla sfi-bonusen beräknas innebära att utgifterna minskar med 50 miljoner kronor 2014 och 100 miljoner kronor per år fr.o.m. 2015. I övrigt förklaras förändringen av anslagsnivån av att de tillfälliga satsningarna på stimulansbidrag till kommuner med stadsdelar med brett utanförskap samt Boverkets medel för kunskapsstöd för urban utveckling upphör 2014.

Anslaget 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande

Anslaget används för utgifter för statsbidrag till kommuner och landsting för utgifter i samband med mottagandet av nyanlända invandrare. Sammantaget ökas anslaget med 1,4 miljarder kronor 2014.

Under kommande år beräknas antalet kommunmottagna öka bl.a. till följd av fler asylsökande från Syrien. Den förväntade ökningen av ensamkommande barn får också genomslag på anslaget.

Anslaget ökas också till följd av den prestationsbaserade ersättning till kommunerna som regeringen avser att införa. Den prestationsbaserade ersättningen beräknas medföra utgifter på 365 miljoner kronor 2014, 356 miljoner kronor 2015, 349 miljoner kronor 2016 och 345 miljoner kronor 2017. Dessa utgifter finansieras med 250 miljoner kronor som avsattes i budgetpropositionen för 2013. Utgifterna finansieras också genom att grundersättningen halveras. Sammantaget innebär den prestationsbaserade ersättningen till kommunerna att utgifterna beräknas öka med 53 miljoner kronor 2014, 44 miljoner kronor 2015, 35 miljoner kronor 2016 och 30 miljoner kronor 2017.

Den aviserade ändringen som innebär att kommunersättningar omfattar syskon till ensamkommande barn innebär att utgifterna på anslaget beräknas öka med 4 miljoner kronor 2014, 8 miljoner kronor 2015, 9 miljoner kronor 2016 och 9 miljoner kronor 2017.

De föreslagna ändringarna av bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av särskilt ömmande omständigheter för barn m.m. i utlänningslagen (2005:716) innebär dessutom att utgifterna på anslaget beräknas öka med 10 miljoner kronor 2014, 55 miljoner kronor 2015, 102 miljoner kronor 2016 och 144 miljoner kronor 2017.

Anslaget 1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Anslaget används för utbetalning av ersättning enligt lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Sammantaget ökas anslaget med ca 426 miljoner kronor.

Anslagsökningen beror på att det genomsnittliga antalet deltagare i etableringsuppdraget förväntas öka. Under 2014 förväntas antalet deltagare bli ca 30 600, 2015 beräknas det bli ca 35 600, 2016 beräknas det bli ca 38 900 och 2017 beräknas det bli ca 37 300.

Borttagandet av inkomstavräkningen på etableringstillägget och bostadsersättningen beräknas öka utgifterna med 21 miljoner kronor 2014 och 24 miljoner kronor per år fr.o.m. 2015.

Förändringen som innebär att etableringsplanen bör startas först efter kommunmottagandet medför att utgifter på anslaget flyttas fram. Den sammantagna anslagseffekten av förslaget innebär att utgifterna beräknas minska med 287 miljoner kronor 2014 och 2015 och öka med 8 miljoner kronor 2016 och 10 miljoner kronor 2017. Effekten 2016 och 2017 påverkas av kostnader som skjutits upp från 2014 respektive 2015.

Den aviserade ändringen som innebär att etableringsplaner ska kunna förlängas för vissa föräldrar som varit frånvarande på deltid beräknas öka utgifterna med 2 miljoner kronor 2014, 3 miljoner kronor 2015, 3 miljoner kronor 2016 och 2 miljoner kronor 2017.

De föreslagna ändringarna av bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av särskilt ömmande omständigheter för barn m.m. i utlänningslagen innebär att utgifterna beräknas öka med 1 miljon kronor 2014, 6 miljoner kronor 2015, 9 miljoner kronor 2016 och 9 miljoner kronor 2017.

Anslaget 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare

Anslaget används för utgifter för etableringslotsar, program och insatser för personer som omfattas av lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Sammantaget ökas anslaget med ca 178 miljoner kronor. Anslagsförändringen beror på att antalet personer som omfattas av etableringsuppdraget förväntas öka under kommande år. Även andelen personer som deltar i program förväntas öka.

Förändringen som innebär att etableringsplanen bör startas först efter kommunmottagandet medför att utgifter på anslaget flyttas fram. Den sammantagna anslagseffekten av förslaget innebär att utgifterna beräknas minska med 209 miljoner kronor 2014, 222 miljoner kronor 2015, 9 miljoner kronor 2016 och att de ökar med 11 miljoner kronor 2017. Effekten 2016 och 2017 påverkas av kostnader från 2014 respektive 2015 som skjuts upp till 2016 och 2017.

Den aviserade ändringen som innebär att etableringsplaner ska kunna förlängas för vissa föräldrar som varit frånvarande på deltid beräknas öka utgifterna med 2 miljoner kronor per år fr.o.m. 2014.

Den föreslagna ändringen av bestämmelsen om uppehållstillstånd på grund av särskilt ömmande omständigheter för barn m.m. i utlänningslagen innebär att utgifterna beräknas öka med 1 miljon kronor 2014, 5 miljoner kronor 2015, 8 miljoner kronor 2016 och 7 miljoner kronor 2017.

En satsning på särskilt anpassade utbildningar på folkhögskolor för nyanlända som omfattas av etableringsuppdraget medför att anslaget ökas med högst 40 miljoner kronor 2014, 60 miljoner kronor 2015 och 80 miljoner kronor 2016 och 2017.

Anslaget 1:5 Hemutrustningslån

Anslaget används för lån för inköp av hemutrustning för nyanlända invandrare. Omfattningen av låneverksamheten bestäms främst av antalet kommunmottagna nyanlända och i vilken utsträckning de väljer att ta lån. Sammantaget minskas anslaget med ca 72 miljoner kronor.

Anslaget 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare

Anslaget används för utgifter för bidrag till projekt som beviljas medel inom ramen för Europeiska fonden för integration av tredjelandsmedborgare inom EU:s ramprogram för solidaritet och hantering av migrationsströmmar (Integrationsfonden). Projekten syftar till att förbättra systemen för mottagning och integration av tredjelandsmedborgare i Sverige. Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet) är ansvarig myndighet för fonden. Anslagsbehovet motsvarar vad som faktiskt beräknas betalas ut under respektive år. Sammantaget ökas anslaget med ca 5 miljoner kronor.

Utfallet under 2013 beräknas bli ca 4 miljoner kronor lägre än anslaget som anvisades i budgetpropositionen för 2013. Det beror främst på att utbetalningstakten justerats ned, vilket innebär att planerade utbetalningar under 2013 förskjutits framåt. Programperioden pågår t.o.m. 2013, och efter 2015 kommer projektutbetalningarna att vara avslutade.

Anslaget 2:1 Diskrimineringsombudsmannen

Anslaget används för Diskrimineringsombudsmannens förvaltningsutgifter. Anslaget får även användas för förvaltningsutgifter för Nämnden mot diskriminering. Sammantaget ökas anslaget med ca 2 miljoner kronor.

Anslaget 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.

Anslaget används för insatser mot diskriminering, främlingsfientlighet, homofobi och liknande former av intolerans samt för att främja lika rättigheter och möjligheter för hbt-personer. Anslaget används också för statsbidrag till organisationer för homosexuella, bisexuella, transsexuella eller personer med könsöverskridande identitet eller uttryck. Det används vidare till verksamheter som förebygger och motverkar diskriminering och till verksamheter som arbetar för att motverka rasism och liknande former av intolerans. Sammantaget ökas anslaget med ca 12 miljoner kronor.

Anslaget ökas med 7 miljoner kronor per år 2014–2016 och därefter med tre miljoner kronor årligen för insatser för att stärka lika rättigheter och möjligheter för hbt-personer. Vidare ökas anslaget med ca 5 miljoner kronor per år 2014–2017 för utökade insatser mot främlingsfientlighet.

Anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder

Anslaget används för särskilda jämställdhetsåtgärder och för att stödja projekt och insatser som främjar jämställdhet mellan kvinnor och män. Anslaget kan även användas för vissa administrativa kostnader som är en förutsättning för genomförandet av uppdragen hos de berörda myndigheterna. Anslaget ökas med ca 14 miljoner kronor 2014 och med ca 23 miljoner kronor per år 2015–2017.

Anslaget används för fortsatta reformer som är strategiskt viktiga för jämställdhetspolitiken. Bidraget till organisationer som arbetar med att motverka våld mot kvinnor förstärks.

Bemyndiganden

Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2014 att den bemyndigas att för tre ramanslag inom utgiftsområde 13 under 2014 ingå ekonomiska förpliktelse som inklusive tidigare åtaganden medför behov av framtida anslag enligt vad som framgår i tabell 2 nedan (prop. 2013/14:1 utg. omr. 13 punkterna 1–3).

Tabell 2 Regeringens förslag till bemyndiganden inom utgiftsområde 13*Tusental kronor*

Ramanslag	Bemyndigande- period	Högsta bemyndigande- belopp
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare (punkt 1)	2015–2016	2 200 000
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare (punkt 2)	2015	44 000
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder (punkt 3)	2015	27 239

Motioner som rör anslagen

I detta avsnitt redovisas de fyra oppositionspartiernas respektive förslag till fördelning på anslagen inom utgiftsområdet. En jämförelse mellan regeringens och respektive partis förslag till medelsanvisning finns i tabellerna 3–6 nedan.

Socialdemokraternas förslag till anslag

Socialdemokraternas förslag till anslagsanvisning i förhållande till regeringens förslag framgår av tabell 3 nedan.

Tabell 3 Socialdemokraternas förslag till anslagsanvisning*Tusental kronor*

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (S)
1:1 Integrationsåtgärder	197 130	–100 000
Summa	12 431 994	–100 000

Socialdemokraterna föreslår enligt vad som anförs i motion 2013/14:A288 av *Ylva Johansson m.fl.* en ram för utgiftsområde 13 som är 100 miljoner kronor lägre än regeringens förslag för 2014 (*yrkande 1*). Socialdemokraterna anser att det tar alldeles för lång tid för nyanlända invandrare att komma i arbete och att det är hög tid att utvärdera och åtgärda bristerna i etableringsreformen. För att höja kvaliteten i etableringsinsatserna för nyanlända och därmed långsiktigt öka sysselsättningen bland utrikes födda föreslår Socialdemokraterna att omprioriteringar av de statliga medlen görs. De 100 miljoner kronor som regeringen avsatt för integrationsåtgärder i vissa s.k. utsatta områden – Urban 15 – vill Socialdemokraterna i stället använda för att förbättra resultaten i skolorna i dessa områden. Partiet vill därför överföra 100 miljoner kronor från utgiftsområde 13 till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Socialdemokraterna välkomnar även att sfi-bonusen avskaffas.

Att ansvaret för att hjälpa nyanlända att få ett arbete har överförs till Arbetsförmedlingen innebär enligt Socialdemokraterna att den kompetens och de nätverk som finns upparbetade i flera kommuner inte tas till vara. I de fall Arbetsförmedlingen prioriterar fel eller sätter in åtgärder som inte leder till arbete eller studier riskerar kommunerna dessutom att stå med försörjningsansvaret. Socialdemokraterna föreslår därför att kommunerna genom avtal med Arbetsförmedlingen ska kunna bedriva verksamhet inom ramen för etableringsreformen. Det är viktigt att kommunernas intresse av effektiva insatser beaktas.

Miljöpartiets förslag till anslag

Miljöpartiets förslag till anslagsanvisning i förhållande till regeringens förslag framgår av tabell 4 nedan.

Tabell 4 Miljöpartiets förslag till anslagsanvisning

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (MP)
1:1	Integrationsåtgärder	197 130	-100 000
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	97 281	+5 000
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	42 419	+19 000
Summa		12 431 994	-76 000

Miljöpartiet föreslår enligt vad som framgår av motion 2013/14:A397 av *Mehmet Kaplan m.fl.* en ram för utgiftsområde 13 som är 76 miljoner kronor lägre än regeringens förslag för 2014 (*yrkande 1*). Skillnaden beror framför allt på att Miljöpartiet vill använda de 100 miljoner kronor som regeringen låter utsatta områden tävla om (stimulansmedel för att stärka utanförskapsområden) på förbättrad sfi-undervisning i de aktuella bostadsområdena (*yrkande 2*). Dessa resurser flyttas till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Miljöpartiet vill även öka resurserna till Diskrimineringsombudsmannen med 5 miljoner kronor per år för att skapa ett förtydligtat tillsynsansvar och en återinrättad främjandefunktion (*yrkande 3*). Diskrimineringsombudsmannens ansvar för att granska arbetsgivarnas lönekartläggningar måste också stärkas. Partiet vill även tillföra antidiskrimineringsbyråerna ökade resurser (*yrkande 4*). Med hjälp av dessa extra resurser skulle antidiskrimineringsbyråerna kunna inrätta en processfond, ur vilken enskilda och föreningar skulle kunna söka medel för att driva diskrimineringsmål i domstol. Syftet med fonden skulle vara både att påskynda utvecklingen inom rättspraxis inom diskrimineringsområdet och att ge talerätten för enskilda och ideella organisationer en reell inbörd. Miljöpartiet vill också tillföra ytterligare resurser till organisationer som arbetar med hbtq-frågor (*yrkande 5*). Det statliga stödet till hbtq-organisationer föreslås öka med ytterligare 4 miljoner kronor. Därutöver föreslås att projekt och verksamhetsbidrag mot näthat tillförs medel

(yrkande 6). Partiet vill komplettera det uppdrag som Ungdomsstyrelsen har att motverka kränkningar på nätet genom att tillföra ett antirasistiskt perspektiv och stödja framgångsrika projekt mot rasism på internet.

Miljöpartiet anser i motion 2013/14:K394 av Maria Ferm m.fl. att uppdraget till Ungdomsstyrelsen om att förebygga kränkningar på internet bör kompletteras med ett antirasistiskt perspektiv (yrkande 4). Det är viktigt att motverka rasism i alla delar av samhället, och nätet är en viktig sådan arena. Miljöpartiet vill även inrätta en fond för att driva diskrimineringsmål i domstol (yrkande 7). Syftet med fonden skulle vara att både påskynda utvecklingen inom rättspraxis inom diskrimineringsområdet och ge talerätten för enskilda och ideella organisationer en reell innebörd. Därtill vill partiet att antidiskrimineringsbyråerna ges bättre villkor (yrkande 11).

Miljöpartiet föreslår i motion 2013/14:A292 av Gunvor G Ericson m.fl. att ytterligare medel avsätts till Diskrimineringsombudsmannen (yrkande 4). Partiet vill att Diskrimineringsombudsmannen ska ges ett förstärkt och förtydligt tillsyns- och främjandeansvar. Myndighetens ansvar att granska arbetsgivarnas lönekartläggningar bör också stärkas.

Sverigedemokraternas förslag till anslag

Sverigedemokraternas förslag till anslagsanvisning i förhållande till regeringens förslag framgår av tabell 5 nedan.

Tabell 5 Sverigedemokraternas förslag till anslagsanvisning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (SD)
1:1 Integrationsåtgärder	197 130	-197 130
1:2 Kommunersättning vid flyktingmottagande	7 362 064	-662 586
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	2 342 424	-128 833
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	1 961 146	-1 961 146
1:5 Hemutrustningslån	145 391	-145 391
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	31 500	±0
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	97 281	-97 281
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	42 419	-42 419
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	252 639	-133 000
<i>Nya anslag</i>		
99:1 Motverka hedersvåld		+150 000
99:2 Obligatorisk samhällsorientering		+50 000
Summa	12 431 994	-3 167 786

Sverigedemokraterna föreslår i motion 2013/14:A359 av *Mattias Karlsson m.fl.* en ram som är ca 3,2 miljarder kronor lägre än regeringens förslag för 2014. Sverigedemokraterna förordar nedskärningar på huvuddelen av anslagen i takt med att partiets restriktiva invandringspolitik genomförs. Anslagen 1:1 Integrationsåtgärder, 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare och 1:5 Hemutrustningslån avskaffas i sin helhet. Även anslagen 2:1 Diskrimineringsombudsmannen och 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m. avskaffas i sin helhet. Sverigedemokraterna föreslår en särskild satsning på att motverka hedersvåldet och anslår 150 miljoner kronor under ett nytt anslag. En satsning om 50 miljoner kronor görs under ett nytt anslag på obligatorisk samhällsorientering för samtliga personer som invandrar till Sverige i syfte att under längre tid vara bosatta och verksamma i landet.

Sverigedemokraterna anför i motion 2013/14:A405 av *Mattias Karlsson m.fl.* att den särskilda jämställdhetssatsningen bör utökas och förlängas (*yrkande 4*). De delar av satsningen som syftar till att stärka kampen mot könsbetingat våld, hedersrelaterat förtryck och trafficking ställer partiet sig positivt till. Sverigedemokraterna vill intensifiera kampen mot det hedersrelaterade våldet (*yrkande 5*). Partiet vill därför att resurser ges till inrättandet av särskilda hedersjourer dit utsatta personer kan vända sig för att få skydd och stöd som är speciellt anpassat för deras situation. Det vill också säkerställa att det i varje kommun upprättas handlingsplaner och åtgärdsprogram för arbete mot hedersförtryck.

Richard Jomshof och *Carina Herrstedt (båda SD)* föreslår i motion 2013/14:A358 att det s.k. hemutrustningslånet avskaffas. Att staten har ett särskilt lån för nyanlända som omfattas av flyktingmottagande är såväl orättvist som stötande för dem som inte omfattas av möjligheten, inte minst för dem som lever under knappa omständigheter.

Richard Jomshof och *Mattias Karlsson (båda SD)* anför i motion 2013/14:A394 att sfi-bonusen omedelbart bör slopas. Enligt motionärerna sänder det ut fel signaler att dela ut en bonus bara för att en person åstadkommit vad som kan förväntas eller t.o.m. krävas av honom eller henne.

Vänsterpartiets förslag till anslag

Vänsterpartiets förslag till anslagsanvisning i förhållande till regeringens förslag framgår av tabell 6 nedan.

Tabell 6 Vänsterpartiets förslag till anslagsanvisning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (V)
1:1 Integrationsåtgärder	197 130	-197 130
1:2 Kommunersättning vid flyktingmottagande	7 362 064	+197 000
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	1 961 146	-549 000

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (V)
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	97 281	+28 000
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	252 639	+200 000
Summa	12 431 994	-321 130

Vänsterpartiet föreslår i sin partimotion 2013/14:A333 av *Jonas Sjöstedt m.fl.* en ram för utgiftsområde 13 som är 321 miljoner kronor lägre än regeringens förslag för 2014. Vänsterpartiet är kritiskt till regeringens inriktning på integrationspolitiken eftersom det anser att den främst handlar om att skuldbelägga personer med utländsk bakgrund snarare än om att skapa förutsättningar som är nödvändiga för lika rättigheter på arbets- och bostadsmarknaden och i skolan. Vänsterpartiet avvisar regeringens satsningar på urbant utvecklingsarbete, sfi-bonus och portalen www.informationsverige.se och föreslår en minskning av anslaget 1:1 Integrationsåtgärder med 197 miljoner kronor. Vänsterpartiet föreslår att en lagstiftning införs som gör samtliga kommuner skyldiga att ta emot flyktingar. Anslaget 1:2 Kommunersättningar vid flyktingmottagande föreslås öka med 197 miljoner kronor för att höja schablonersättningen till kommunerna i syfte att höja kvaliteten och ambitionsnivån på flyktingmottagandet. Regeringens förslag till incitament till kommuner som tar emot flyktingar avvisas. Vänsterpartiet är starkt kritiskt till att privatisera delar av introduktionen för nyanlända och avvisar därmed regeringens modell, dvs. att lotsar ska skaffa fram arbeten mot en prestationsbaserad ersättning. Anslaget 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare minskas därmed med 549 miljoner kronor. Däremot föreslås anslaget till Diskrimineringsombudsmannen öka med 28 miljoner kronor. Även anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder föreslås öka med 200 miljoner kronor. Den föreslagna ökningen ska gå till ett nytt statligt grundstöd till kvinnojourer runt om i landet.

Vänsterpartiet anför i motion 2013/14:A301 av *Christina Höj Larsen m.fl.* att det behövs såväl förebyggande åtgärder och insatser för att beivra diskriminering som större möjligheter att se till att den som diskrimineras får betala för det. I dag har Diskrimineringsombudsmannen varken medel eller mandat för att kunna utföra detta arbete. Vänsterpartiet föreslår därför att Diskrimineringsombudsmannen får ett utökat uppdrag att öppna och driva minst en antidiskrimineringsbyrå i varje län (*yrkande 6*).

Propositionen om en permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen

Rättslig bakgrund

Lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare (etableringslagen) innehåller bestämmelser om insatser som syftar till att underlätta och påskynda vissa nyanlända invandrades etablering i arbets-

och samhällslivet och om ansvaret för att genomföra insatserna. Lagen innehåller också bestämmelser om kommunernas uppgifter i fråga om nyanländas etablering.

Av 2-2b §§ etableringslagen framgår vilken *målgrupp* som omfattas av lagen. Lagen gäller nyanlända som har fyllt 20 men inte 65 år och som har beviljats uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring enligt vissa angivna bestämmelser i utlänningslagen (flyktingar eller andra skyddsbehövande).

Anhöriga som beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till en flykting eller annan skyddsbehövande omfattas också av lagen. Ett villkor för att anhöriga ska omfattas av etableringslagen är dock att den anhöriga har ansökt om uppehållstillstånd inom två år från det att den utlänning som den nyanlända har anknytning till först togs emot i en kommun (den s.k. tvåårsgränsen). Sedan den 1 februari 2013 gäller ett tidsbegränsat undantag från tvåårsgränsen enligt följande (prop. 2012/13:26, bet. 2012/13:AU1, rskr. 2012/13:122). En anhörig till en flykting eller annan skyddsbehövande som har ansökt om uppehållstillstånd senare än två år efter det att anknytningspersonen första gången togs emot i en kommun omfattas av etableringslagen, under förutsättning att den anhöriga ansökt om uppehållstillstånd senast den 31 december 2013 och anknytningspersonen först tagits emot i en kommun efter den 31 december 2008.

Etableringslagen gäller också en nyanländ som har fyllt 18 år men inte 20 år när ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring beviljats enligt etableringslagen, förutsatt att han eller hon saknar föräldrar i Sverige.

I förordningen (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningsar finns bestämmelser om *statlig ersättning* till kommuner, landsting och kommunalförbund för mottagande av och insatser för vissa utlänningsar. Den statliga ersättningen lämnas för samma målgrupp som gäller för etableringslagen, dock utan avgränsning till den nyanländes ålder. Kommuner och landsting är därmed berättigade till ersättning även för barn och för personer över 65 år.

Regeringens lagförslag

I proposition 2012/13:188 Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen föreslås att fler anhöriga än i dag ska omfattas av etableringslagen, genom att den tidsgräns inom vilken en anhörig ska ha ansökt om uppehållstillstånd förlängs. Förslaget innebär att en anhörig till en flykting eller en annan skyddsbehövande ska ha ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från det att anknytningspersonen först togs emot i en kommun. Ändringen innebär att bestämmelsen om undantag från tvåårsgränsen i etableringslagen tas bort. Som skäl för ändringen anför regeringen att regelverket med en längre tidsgräns än två år skulle vara mer flexibelt i förhållande till oförutsedda situationer som kan fördröja återföreningen i Sverige. Det skulle innebära att villkoren för kommunernas mottagande av

flyktingar och andra skyddsbehövande blir mer förutsebara, vilket även bör kunna bidra till en större beredskap och kapacitet från kommunernas sida att ta emot flyktingar och andra skyddsbehövande i framtiden.

Vidare föreslår regeringen att en anhörig som har beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som var svensk medborgare vid tidpunkten för den nyanländes ansökan om uppehållstillstånd inte ska omfattas av etableringslagen. Som skäl för undantaget anför regeringen att en förlängd tidsgräns innebär att en anknytningsperson som fått uppehållstillstånd som flykting eller annan skyddsbehövande kan ha hunnit bli svensk medborgare när hans eller hennes anhöriga ansöker om uppehållstillstånd i Sverige. Som utgångspunkt bör gälla att svenska medborgare bör behandlas lika, oavsett grunden för det svenska medborgarskapet. Detta bör även gälla i fråga om deras anhöriga som ansöker om uppehållstillstånd i Sverige. Därför bör personer som ansöker om uppehållstillstånd som anhöriga till personer som hunnit bli svenska medborgare inte omfattas av målgruppen för de riktade insatser som ges enligt etableringslagen.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2014. För nyanlända som har ansökt om uppehållstillstånd före den 1 januari 2014 ska 2 a § gälla i sin äldre lydelse.

Motioner som rör förslaget om en permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen

Socialdemokraterna anför i motion 2013/14:A2 av *Ylva Johansson m.fl.* att de ställer sig positiva till förslaget om en permanent utvidgning av målgruppen för etableringslagen. Partiet ställer sig däremot negativt till förslaget om att en nyanländ inte ska omfattas av etableringslagen om hon eller han ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som är svensk medborgare vid tidpunkten för den nyanländes ansökan om uppehållstillstånd. Enligt partiet skulle särskilt kvinnor som invandrat för att de funnit en svensk partner drabbas av förslaget.

Vänsterpartiet ställer sig i motion 2013/14:A1 av *Christina Höj Larsen m.fl.* positivt till en utvidgning av målgruppen för etableringslagen. Partiet avvisar däremot förslaget om att göra undantag för de anhöriga vars anknytningsperson hunnit bli svensk medborgare. Enligt partiet varierar behovet av etableringsinsatser mellan olika individer, men denna variation styrs inte av huruvida anknytningspersonen är svensk medborgare. Partiet föreslår att regeringen återkommer till riksdagen med ett lagförslag om en permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen, som inte gör undantag för de anhöriga vars anknytningspersoner är svenska medborgare.

Utskottets ställningstagande

Anslagen

Utskottet vill inledningsvis påminna om att *integrationspolitikens* mål är lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:AU1, rskr. 2008/09:155). Målet ska främst uppnås genom generella insatser som når ut till hela befolkningen, oavsett födelseland eller etnisk bakgrund. De generella insatserna ska kompletteras med riktade åtgärder för att stödja och underlätta nyanländas etablering under de första åren i Sverige. I fokus står en snabb etablering på arbetsmarknaden.

Att bekämpa det utanförskap som många utrikes födda fastnat i och nå en lyckad och väl fungerande integration är enligt utskottets mening en av dagens största samhällsutmaningar. Utrikes födda har generellt lägre sysselsättning och högre arbetslöshet än inrikes födda. Enligt statistik från Statistiska centralbyråns (SCB) arbetskraftsundersökningar (AKU oktober 2013) uppgick antalet sysselsatta utrikes födda personer (15–74 år) under det andra kvartalet 2013 till 758 600 personer, vilket är en ökning med 34 500 personer jämfört med andra kvartalet 2012. Andelen sysselsatta är lägst för utrikes födda kvinnor. Under 2012 uppgick andelen sysselsatta av befolkningen till 53,4 procent för utrikes födda kvinnor (65,2 procent för inrikes födda kvinnor) och till 61,4 procent för utrikes födda män (69,2 procent för inrikes födda män). Enligt statistik från SCB är arbetslösheten bland utrikes födda generellt högre än bland personer som är födda i Sverige. Under det andra kvartalet 2013 var 145 800 utrikes födda personer arbetslösa. Arbetslösheten för utrikes födda kvinnor var 15 procent (6,2 procent för inrikes födda kvinnor), och för utrikes födda män var arbetslösheten 16,7 procent (6,5 procent för inrikes födda män).

Utskottet anser att den etableringsreform som trädde i kraft för nästan tre år sedan är avgörande för att påskynda etableringen i arbets- och samhällslivet. Reformen innebär att staten har tagit över det samordnande ansvaret för såväl introduktionen av flyktingar och andra skyddsbehövande och deras anhöriga som för de nyanländas försörjning under introduktionstiden. Det grundläggande syftet med reformen är att åstadkomma en snabbare etablering på arbetsmarknaden för nyanlända invandare, genom att sätta arbete i centrum för insatserna och genom att ge Arbetsförmedlingen ansvaret för samordningen av insatserna för målgruppen. Genom reformen lades mottagandet av nyanlända flyktingar om från grunden. Integrationspolitiken gick från den omhändertagandementalitet som kännetecknat tidigare S-regeringars politik till ett uttalat fokus på arbete och språk.

Enligt utskottets mening finns stora utmaningar i integrationspolitiken. Utskottet instämmer därför i regeringens bedömning att etableringsuppdraget behöver utvecklas vidare. Fokus på arbete behöver förstärkas och insatserna bättre anpassas till den aktuella målgruppen.

Utskottet ser positivt på att regeringen aviserar att införa ett krav på att nyanlända som har en etableringsplan ska acceptera erbjudanden om lämpligt arbete. I departementspromemorian (Ds 2013:61), som tagits fram av Arbetsmarknadsdepartementet, föreslås att en nyanländ invandrare som under sin etableringstid erbjuds ett lämpligt arbete och utan godtagbara skäl tackar nej till detta ska bli av med såväl etableringsplan som etableringsersättning. Detta för att tydliggöra att syftet med etableringsreformen är att nyanlända invandrare så snart som möjligt ska komma i arbete. Enligt utskottets mening är det rimligt att ställa tydligare krav på att nyanlända invandrare ska vara beredda att acceptera ett erbjudet arbete. På detta sätt blir kraven som ställs på nyanlända invandrare också mer lika de krav som ställs på dem som har arbetslöshetsersättning.

En av de mest akuta utmaningarna inom integrationspolitiken är överfulla anläggningsboenden. Huvudförklaringen till att allt fler nyanlända fastnar i anläggningsboenden är att antalet personer som beviljas uppehållstillstånd ökar, bl.a. till följd av flyktingkatastrofen i Syrien, utan att mottagningskapaciteten i landets kommuner ökar i motsvarande takt. Enligt utskottets mening behövs insatser som ökar kommunernas vilja att ta emot nyanlända flyktingar. Det behövs även insatser för att kommuner som har ett högt mottagande av personer som ordnar sitt boende själva får förbättrade förutsättningar att erbjuda ett bra mottagande. Enligt utskottets mening kan en prestationsbaserad ersättning till de kommuner som träffar överenskommelser om flyktingmottagande skapa bättre förutsättningar för kommunmottagande.

Utskottet delar regeringens bedömning att den prestationsbaserade stimulansersättningen inom svenskundervisning för invandrare, den s.k. sfi-bonusen, bör avvecklas. Av den utvärdering av försöksverksamheten med sfi-bonus som genomförts av Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) framgår att bonusen endast haft begränsad effekt. Sfi-bonusen har därmed inte i tillräcklig grad bidragit till att fler nyanlända invandrare snabbare lär sig svenska. Utskottet noterar att regeringen avser att återkomma till riksdagen med ett lagförslag under det första halvåret 2014.

Utskottet ställer sig bakom den överenskommelse regeringen har med Sveriges kommuner och landsting och idéburna organisationer inom integrationsområdet. Syftet med överenskommelsen är att stärka samarbetet mellan staten, kommunerna, landstingen, regionerna och det civila samhället i arbetet med nyanländas etablering och integration. I överenskommelsen ingår också att utveckla former och metoder för att idéburna organisationer bättre ska kunna medverka i detta arbete. Hittills har ett 40-tal nationella organisationer anslutit sig. Överenskommelsen är en del i regeringens samlade integrationsarbete som syftar till att bryta utanförskap och finna mer effektiva vägar för nyanländas etablering.

Utskottet kan konstatera att den förda politiken med sitt fokus på arbete ger resultat. Aldrig tidigare har så många utrikes födda gått till jobbet som nu. Sedan 2006 har drygt 150 000 utrikes födda fått arbete, och i dag är 750 000 utrikes födda sysselsatta. Det finns en tydlig arbetslinje som möter även dem som står långt ifrån arbetsmarknaden. En förbättrad etablering är nödvändig för att ta vara på den resurs på den svenska arbetsmarknaden som nyanlända utgör, inte minst mot bakgrund av den demografiska utvecklingen på sikt.

Utskottet ställer sig därmed bakom regeringens förslag till anslag inom området integration.

När det gäller anslagen på området *politik mot diskriminering* vill utskottet inledningsvis anföra att det ställer sig bakom regeringens förslag till anslagsanvisning. Att skyddas mot diskriminering är en mänsklig rättighet och inte en förhandlingsbar förmån. Förbudet mot diskriminering finns inskrivet i ett stort antal konventioner om mänskliga rättigheter. Enligt FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna är alla människor fria och lika i värde och rättigheter.

Utskottet välkomnar regeringens satsning under senare år på att stärka skyddet mot diskriminering. Genom den ändring i diskrimineringslagen som trädde i kraft den 1 januari 2013 och som innebär att skyddet mot diskriminering på grund av ålder har utvidgats till att omfatta flera samhällsområden har skyddet mot diskriminering stärkts ytterligare. Genom att förbudet mot åldersdiskriminering har utvidgats till fler samhällsområden har också diskrimineringslagen blivit mer enhetligt utformad och sammanhållen.

Utskottet instämmer i regeringens bedömning att det krävs ett fortsatt arbete för att säkerställa samma skydd oavsett diskrimineringsgrund. Fortsatt arbete krävs också för att skapa en lagstiftning som är så effektiv och heltäckande som möjligt och för att den fullt ut ska få genomslag. Utskottet noterar att regeringen har gett Utredningen om aktiva åtgärder mot diskriminering ett tilläggsdirektiv (Dir. 2013:86). Förutom uppdraget att undersöka hur krav på aktiva åtgärder ska utformas och göras tydliga för att bli ett effektivare medel i arbetet med att förebygga diskriminering och uppnå lika möjligheter och rättigheter, har den särskilda utredaren fått i uppdrag att föreslå hur riksdagens tillkännagivande (bet. 2012/13:AU10, rskr. 2012/13:260) om lönekartläggningar och handlingsplaner för jämställda löner kan genomföras. Uppdragen ska redovisas den 1 februari 2014. Utskottet noterar vidare att riksdagens tillkännagivande (bet. 2011/12:AU11, rskr. 2011/12:267) att regeringen skyndsamt ska återkomma till riksdagen med ett lagförslag om förbud mot diskriminering på grund av bristande tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning bereds inom Regeringskansliet.

Olika minoriteter såsom muslimer, judar, afrosvenska och romer utsätts fortfarande för främlingsfientlighet och intolerans i Sverige. Främlingsfientliga uppfattningar och andra uppfattningar och värderingar som står i strid

med principen om alla människors lika värde är ytterst en utmaning mot den värdegrund som bär upp en demokrati. Enligt utskottets mening måste arbetet för tolerans, humanitet och öppenhet fortgå. Utskottet välkomnar därför regeringens fortsatta och förstärkta insatser mot främlingsfientlighet och liknande former av intolerans. Utskottet välkomnar också regeringens ökade satsningar för att säkerställa hbt-personers rättigheter och möjligheter. Att en svensk regering nu för första gången kommer att anta en hbt-strategi anser utskottet vara ett viktigt steg i arbetet med att uppnå lika rättigheter för hbt-personer.

I fråga om anslaget på området *jämställdhet* ställer sig utskottet bakom regeringens höga ambitionsnivå. Utskottet välkomnar att regeringen fortsätter det reformarbete som initierades under den förra mandatperioden för att påskynda utvecklingen inom områden som är strategiskt viktiga för att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Utskottet noterar att i det jämställdhetsindex för 2013 som utarbetats av European Institute for Gender Equality (EIGE) har Sverige det bästa resultatet, följt av Danmark och Finland. I indexet bedöms kvinnors och mäns villkor i EU:s medlemsländer utifrån kategorier som arbete, pengar, kunskap, tid, makt och hälsa. Siffran 100 innebär att ett land är jämställt. Sverige har 74,3, och genomsnittet i EU ligger på 54.

Utskottet vill dock samtidigt understryka att det fortfarande finns stora brister i jämställdheten mellan kvinnor och män. Trots ett mångårigt arbete för att stärka förutsättningarna för jämställdhet har kvinnor och män olika möjligheter att komma in på arbetsmarknaden och i näringslivet, att stanna kvar och utvecklas i arbetslivet och att kunna kombinera arbete och familjeliv. Löneskillnader, ojämlika karriärmöjligheter, skillnader i sjukskrivningar och uttaget av föräldrapenningen samt underrepresentationen av kvinnor i ledande befattningar är till stor del ett uttryck för att kvinnors och mäns verkligheter i arbetslivet alltfjämt skiljer sig åt. För att komma till rätta med dessa brister krävs långsiktiga åtgärder.

Utskottet ser fram emot att ta del av de förslag på insatser som kan främja jämställdhet i arbetslivet och minska lönegapet mellan kvinnor och män som kommer att presenteras av Delegationen för jämställdhet i arbetslivet (dir. 2011:80). Delegationen ska redovisa sitt uppdrag i oktober 2014. Utskottet ser också fram emot att ta del av de resultat som ska redovisas av Utredningen om män och jämställdhet (dir. 2012:97). Utredningen ska bl.a. beskriva och analysera mäns livssituation i förhållande till kvinnors i dagens Sverige och hur den har förändrats under senare år. Uppdraget ska redovisas senast den 31 januari 2014. Vidare noterar utskottet att Försäkringskassan i sitt regleringsbrev för 2013 fått i uppdrag att bl.a. ge föräldrar goda kunskaper om föräldraförsäkringens regelverk och därmed skapa förutsättningar för valfrihet, ett jämställt föräldraskap och makt över livssituationen (S2012/8858/SAM).

Utskottet noterar att kvinnor i dag svarar för en större andel av sjukfrånvaron än män och totalt sett har ett ohälsotal som är 45 procent högre än männens. Kvinnor anmäler fler arbetssjukdomar än män och fler kvinnor tvingas avsluta sitt arbetsliv i förtid på grund av hälsoskäl. Belastningsskador är den främsta orsaken till sjukfrånvaro på grund av arbetssjukdom för både kvinnor och män (Arbetsmiljöverket, Korta arbetsskadefakta nr 1/2012). Utskottet ser därför positivt på att regeringen gett Arbetsmiljöverket i uppdrag att utveckla och genomföra särskilda insatser för att förhindra att kvinnor slås ut från arbetslivet på grund av arbetsmiljörelaterade problem (A2011/2209/ARM). Uppdraget syftar bl.a. till att ge ökad kunskap om kvinnors arbetsmiljö och bättre metoder för att i tillsynsarbetet uppmärksamma risker för belastningsskador. Uppdraget ska slutredovisas i mars 2015.

Utskottet välkomnar att regeringen gör en särskild satsning på ett uppföljningssystem för jämställdhetspolitiken. Att ett sådant system etableras är enligt utskottets uppfattning ett viktigt steg framåt. Det bidrar till kontinuitet och struktur för jämställdhetspolitiken. En strategisk och förutsägbar uppföljning ger bättre förutsättningar att ta till vara resultat och erfarenheter utifrån den förda politiken, vilket främjar kvalitet och långsiktighet inom politikområdet.

Utskottet välkomnar också att arbetet med att bekämpa mäns våld mot kvinnor inklusive hedersrelaterat våld och förtryck, och våld i samkönade relationer fortsätter att ha hög prioritet. Utskottet ställer sig mot denna bakgrund bakom regeringens förslag till förstärkt stöd till kvinnojourer.

Oppositionspartiernas förslag till anslag

När det gäller oppositionspartiernas alternativa förslag till anslag inom utgiftsområdet Integration och jämställdhet kan utskottet konstatera att det framgår av budgetmotionerna att det likt tidigare år saknas ett gemensamt alternativ. Mot en tydlig och lösningsorienterad allianspolitik står fyra alternativa förslag som varken kan förenas i en gemensam problemformulering eller gemensamma förslag till lösningar på de problem de anser sig vilja åtgärda. Utskottet kan därför konstatera att det inte finns något reellt alternativ till regeringens politik.

Socialdemokraterna anser i motion 2013/14:A288 yrkande 1 av *Ylva Johansson m.fl.* att det tar alldeles för lång tid för nyanlända invandrare att komma i arbete. För att höja kvaliteten i etableringsinsatserna och därmed långsiktigt öka sysselsättningen bland utrikes födda vill partiet omfördela de medel som regeringen har avsatt för integrationsåtgärder i vissa utsatta områden – den s.k. Urban 15-satsningen – till att förbättra resultaten i skolorna i dessa områden.

Att lyfta de mest utsatta stadsdelarna i landet är enligt utskottets mening en av samhällets stora sociala utmaningar. Regeringens arbete med urban utveckling är därmed en viktig insats för att bryta det utanförskap som finns i många stadsdelar. Målsättningen för arbetet är att stadsdelar som

präglas av låg förvärvsfrekvens, högt uttag av långvarigt försörjningsstöd och låg behörighet till gymnasiet ska förbättras och att skillnaderna jämfört med övriga stadsdelar i kommunen ska minska. Utskottet delar regeringens inställning att det krävs insatser på många olika nivåer för att nå denna målsättning. Det är således av betydande vikt att inte enbart arbeta med stadsdelarna som är i fokus, utan också utifrån förståelsen att utvecklingen påverkar och påverkas av den övriga staden och regionen.

Till skillnad från Socialdemokraterna ställer sig utskottet positivt till regeringens satsning på att stärka, stimulera och utveckla utanförskapsområden genom det prestationsbaserade stödet som ska fördelas till 15 utsatta stadsdelar i nio kommuner. Det prestationsbaserade stödet betalas ut enligt en fördelningsmodell som baseras på förbättrade resultat inom utbildning, sysselsättning och försörjningsstöd. Enligt utskottets mening ger stödet ökade incitament till kommunerna att intensifiera arbetet med att minska utanförskapet, eftersom det ges efter resultat och således premierar kommuner som uppvisar ett minskat utanförskap.

Miljöpartiet föreslår i sin motion 2013/14:A397 yrkandena 1 och 2 av *Mehmet Kaplan m.fl.* en ram som är 76 miljoner kronor lägre än regeringens alternativ. Partiet vill framför allt att de medel som regeringen avsatt för en prestationsbaserad ersättning till kommuner i stället används till att förbättra sfi-undervisningen i de aktuella bostadsområdena. Partiet vill även öka anslaget till Diskrimineringsombudsmannen (DO) liksom resurserna till antidiskrimineringsbyråerna (yrkandena 3 och 4). Därutöver vill partiet tillföra resurser till organisationer som arbetar med hbt-frågor och till projekt mot näthat (yrkandena 5 och 6). I de övriga motionerna 2013/14:K394 yrkandena 4, 7 och 11 samt 2013/14:A292 yrkande 4 föreslår partiet att uppdraget till Ungdomsstyrelsen kompletteras med ett antirasistiskt perspektiv, att en fond för att driva diskrimineringsmål i domstol inrättas, att antidiskrimineringsbyråerna ges bättre villkor och att ytterligare medel avsätts till DO.

Enligt utskottets mening representerar flera av Miljöpartiets motioner ambitiösa förslag. I fråga om ökat anslag till DO vill utskottet peka på att myndighetens uppdrag är brett. DO har i uppgift att inom sitt verksamhetsområde förebygga diskriminering, bl.a. genom att informera, utbilda, överlägga med och ha andra kontakter med myndigheter och företag. Myndigheten kan företräda enskilda i diskrimineringsärenden och ska genom tillsyn och andra åtgärder verka för att förebygga diskriminering i samhället. DO:s roll i bekämpandet av diskriminering är central. Myndigheten ska bidra till att skapa ett samhälle där människors mänskliga rättigheter och individens möjligheter inte begränsas eller hindras på någon av de diskrimineringsgrunder som lagen omfattar. Myndigheten ska fungera både som en pådrivande kraft och som en kunskapsbas för andras arbete med dessa frågor. Arbetet handlar också om att synliggöra strukturer som kan vara ett hinder för lika rättigheter och möjligheter. Utskottet anser att det är viktigt att DO arbetar strategiskt för att nå resultat inom

hela sitt verksamhetsområde. När det gäller Miljöpartiets förslag om att återinrätta DO:s främjandefunktion och att ge DO ett förstärkt och förtydligt tillsynsansvar kan utskottet konstatera att DO under 2011 påbörjade ett utvecklingsarbete och att myndigheten nu har gjort en omfördelning av resurser från individärendehantering till främjande- och granskningsarbete. En granskningsenhet för att hantera frågor om aktiva åtgärder har inrättats. Utskottet vill betona att arbetet med främjande åtgärder sedan tidigare ingår i DO:s uppdrag, men att det har fått stå tillbaka under en tid på grund av arbetet med att hantera höga ärendebalanser. Utskottet kan vidare konstatera att DO har fortsatt att satsa resurser på att systematiskt kvalitets-säkra handläggningen av anmälningar för att minska ärendebalanserna och förkorta handläggningstiden. Detta har resulterat i att den utgående balansen har minskat med 70 procent jämfört med 2011 och med 89 procent jämfört med 2010. Utskottet noterar att regeringen har gett DO i uppdrag att under 2013 utöka tillsyns- och främjandeinsatserna som rör arbetsgivares arbete med lönekartläggningar och universitets och högskolors arbete med aktiva åtgärder. Uppdraget löper under 2013–2014 och ska redovisas i mars 2015.

När det gäller Miljöpartiets förslag om ökade satsningar på *antidiskrimineringsbyråer* kan utskottet konstatera att regeringen har ökat det statliga stödet med 2 miljoner kronor per år fr.o.m. 2013 till antidiskrimineringsbyråer och andra organisationer och stiftelser som arbetar med att förebygga och motverka diskriminering. Stödet har permanentats fr.o.m. 2013. Tidigare fanns ett statligt stöd för dessa verksamheter, men stödet utgjorde inte någon permanent post i statsbudgeten. Utskottet ser därför positivt på att antidiskrimineringsbyråer och andra organisationer och stiftelser som arbetar med att förebygga och motverka diskriminering i dag ges ett fast anslag och möjlighet att utvecklas och bli bättre. Utskottet noterar att 10 miljoner kronor delades ut till 16 lokala verksamheter mot diskriminering (s.k. antidiskrimineringsbyråer) under 2012. Utskottet noterar även att DO har samverkat med antidiskrimineringsbyråer i olika sammanhang och att ett flertal individanmälningar har kommit in till myndigheten via dessa byråer. Utskottet anser att organisationer som arbetar med att motverka diskriminering är viktiga lokala komplement till DO. De är dessutom värdefulla för den enskilda individen genom att de ger rådgivning och stöd och driver processer för enskilda personer. Mot denna bakgrund ser utskottet inte något behov av att tillskjuta antidiskrimineringsbyråerna ytterligare medel. Utskottet kan inte heller se något behov av en fond ur vilken antidiskrimineringsbyråer och andra privata aktörer kan söka pengar för att täcka rättegångskostnader vid diskrimineringstvister.

Arbetet för att stärka *hbt-personers situation* måste fortsätta. Att homosexuella, bisexuella och transpersoner fortfarande drabbas av diskriminering och andra kränkningar är enligt utskottets mening oacceptabelt. Sverige ska vara ett öppet och fritt samhälle där alla människor ska ha samma möjlighet att förverkliga sin fulla potential utan att hållas tillbaka

av fördomar och diskriminering. Utskottet välkomnar därför att regeringen de närmaste tre åren satsar ytterligare sammanlagt 21 miljoner kronor (7 miljoner kronor per år) och från 2017 tre miljoner kronor årligen för att stärka homosexuellas, bisexuellas och transpersoners (hbt) lika rättigheter och möjligheter. Utskottet välkomnar också att regeringen avser att stärka hbt-personers lika rättigheter och möjligheter genom att besluta om en samlad strategi med långsiktiga insatser. Syftet med hbt-strategin är att ett samlat och strukturerat arbete ska bidra till ökad effektivitet och långsiktighet i tidigare och planerade insatser. Därtill noterar utskottet att regeringen avser att utse strategiska myndigheter för att skapa bättre förutsättningar för att uppnå lika rättigheter för hbt-personer.

I fråga om *främlingsfientlighet och intolerans* kan utskottet konstatera att Sverige, enligt FN:s rasdiskrimineringskommitté, är ett av världens bästa länder när det gäller att på ett strukturerat sätt bekämpa rasism. Trots detta är Sverige inte förskonat från rasism och intolerans. Olika minoriteter såsom judar, muslimer, romer och afrosvenskar utsätts fortfarande för främlingsfientlighet och intolerans. Av utredningen *Främlingsfienden* inom oss (SOU 2012:74) framgår bl.a. att det största hotet mot utsatta i Sverige i dag inte är de extrema grupperna utan den vardagsrasism som många människor gör sig skyldiga till. Utredningen visar också att främlingsfientliga och rasistiska budskap sprids alltmer via internet. Därför behövs vidare insatser för att bekämpa intolerans. Utskottet kan konstatera att regeringen de senaste åren har vidtagit en rad åtgärder mot främlingsfientlighet och intolerans. Stödet har t.ex. riktats till att bekämpa bl.a. antisemitism och islamofobi med fokus på skolan. Utskottet delar regeringens bedömning att utbildningsinsatserna intar en särställning när det gäller det förebyggande arbetet och att fler särskilda riktade åtgärder mot skolan därför kan behövas. Utskottet instämmer även i regeringens bedömning att det arbete som har påbörjats för att höja kunskapen om främlingsfientlighet och intolerans på internet behöver fortsätta. Mot denna bakgrund välkomnar utskottet att regeringen satsar ytterligare sammanlagt 20 miljoner kronor 2014–2017 för att vidga arbetet med att motverka främlingsfientlighet och intolerans.

När det gäller Miljöpartiets motionsyrkande om den *prestationsbaserade ersättningen till kommuner* vill utskottet hänvisa till vad som anförts tidigare i betänkandet.

Sverigedemokraterna avviker från övriga oppositionspartier genom att föreslå en kraftigt sänkt ram för utgiftsområdet. I motion 2013/14:A359 föreslår Sverigedemokraterna att flera anslag skärs ned och att anslagen integrationsåtgärder, ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare, hemutrustningslån, diskrimineringsombudsmannen och åtgärder mot diskriminering och rasism tas bort i sin helhet. I motionerna 2013/14:A358 och 2013/14:A394 föreslås att hemutrustningslånet respektive sfi-bonusen tas bort. I motion 2013/14:A405 yrkandena 4 och 5 föreslås att den särskilda jämställdhetsstatsningen utökas och att resurser

ges till inrättandet av särskilda hedersjourer för personer som utsätts för hedersrelaterat våld. Dessa satsningar finansieras dock genom en omfördelning av resurser inom anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder. Anslaget föreslås halveras.

Utskottet vill inledningsvis starkt ifrågasätta Sverigedemokraternas kraftiga besparingar inom utgiftsområdet. Utskottet anser att det är oansvarigt att drastiskt minska på anslagen inom utgiftsområdet utan att ge någon trovärdig förklaring till detta ingrepp i integrationspolitiken. Frågan om hur människor som kommer till Sverige på flykt undan krig och förtryck ska hjälpas in i vårt samhälle berörs över huvud taget inte i Sverigedemokraternas motioner. I praktiken innebär det sverigedemokratiska budgetalternativet samma politik som tidigare: att halvera utgifterna på integrationspolitiken om två år och att i stort sett helt avveckla området om fyra år. Utskottet betvivlar den sverigedemokratiska analysen att drastiskt minskade anslag till integrationsåtgärder skulle leda till minskade spänningar i det svenska samhället. Utskottet gör bedömningen att sådana kraftiga besparingar förutom att vara oansvariga och icke önskvärda i sak framstår som helt orealistiska att genomföra i den takt som föreslås. Enligt utskottets mening kan hela det sverigedemokratiska budgetalternativet ifrågasättas eftersom det i så stor utsträckning baseras på såväl oansvariga som orealistiska besparingar.

I sammanhanget vill utskottet också understryka att det inte delar den negativa och inhumana syn på människor som kommit till Sverige på flykt undan krig och förtryck eller för att förverkliga sina drömmar som kännetecknar Sverigedemokraternas politik. Till skillnad från Sverigedemokraterna välkomnar utskottet att människor med andra erfarenheter och kunskaper ges möjlighet att bidra såväl kulturellt som ekonomiskt till vår gemensamma framtid.

De integrationsproblem som finns i samhället generellt och på arbetsmarknaden specifikt – och som varken ska förminskas eller förenklas – löses enligt utskottets mening framför allt genom att man underlättar för invandrare att få sin egen försörjning och att man ger dem förutsättningar att lära sig svenska. I budgetpropositionen för 2014 föreslår regeringen ett flertal satsningar för en snabbare och mer effektiv integrationsprocess, bl.a. i form av att Arbetsförmedlingen får möjlighet att använda målgruppsanpassade utbildningar vid folkhögskolor som etableringsinsats, möjligheter att arbeta och samtidigt få behålla etableringstillägg och bostadsersättning samt en komplettering av kommunersättningsystemet med en ersättning till kommuner som har ett högt mottagande i förhållande till sin befolkning. Regeringen föreslår också att bosättningsprocessen för nyanlända flyktingar effektiviseras, att starttidpunkten för etableringsplanen flyttas fram för nyanlända i anläggningsboende till dess att de blivit mottagna i en kommun för att få en effektivare etableringstid, och att nyanlända som är föräldralediga på deltid ska kunna få sin etableringsplan

förlängd med högst åtta månader så att den effektiva plantiden motsvarar maximalt 24 månader med heltidsinsatser. Utskottet välkomnar dessa förslag på insatser.

Utskottet välkomnar också regeringens satsning på att tydligare än tidigare använda medborgarskapet som ett verktyg för integration genom att ålägga alla kommuner att en gång per år anordna en medborgarskapsceremoni. Genom att uppvärdera betydelsen av medborgarskapet kan känslan av tillhörighet och gemenskap främjas.

Vänsterpartiet vill i likhet med övriga oppositionspartier ha en lägre ram för utgiftsområdet än den som föreslås av regeringen. Partiet skiljer sig dock från övriga oppositionspartier såtillvida att det i motion 2013/14:A333 gör andra prioriteringar när det gäller ramens fördelning på de olika anslagen. Framför allt föreslår *Vänsterpartiet* ett förstärkt anslag för kommunersättning vid flyktningmottagande, ett ökat anslag till DO och ett ökat anslag till särskilda jämställdhetsåtgärder. Det ökade anslaget till särskilda jämställdhetsåtgärder föreslås gå till ett nytt statligt grundstöd till kvinnojourer. Partiet avvisar regeringens förslag om ett prestationsbaserat stöd till kommuner som tar emot flyktingar. Partiet avvisar även regeringens modell med etableringslotsar, liksom regeringens satsningar på urbant utvecklingsarbete, sfi-bonus och portalen www.informationsverige.se. I motion 2013/14:A301 *yrkande 6* föreslås att DO får ett utökat uppdrag att öppna och driva minst en antidiskrimineringsbyrå i varje län.

När det gäller *Vänsterpartiets* förslag om ett förstärkt anslag för *kommunersättningar vid flyktningmottagande* kan utskottet konstatera att anslagsbehovet för 2014 beräknas till ca 7 362 064 000 kronor, vilket är en ökning med en dryg miljard kronor jämfört med vad som beräknades i budgetpropositionen för 2013. Antalet personer som söker skydd i Sverige förväntas fortsätta att öka under de kommande åren, bl.a. till följd av fler asylsökande från Syrien. Samtidigt är mottagandet av flyktingar och skyddsbehövande ojämnt fördelat mellan landets kommuner. Under dessa omständigheter behöver kommuner med ett stort mottagande stötta för att kunna erbjuda ett bra mottagande. Utskottet välkomnar därför regeringens satsning på ett förstärkt prestationsbaserat ersättningsystem till kommuner som tar emot nyanlända invandrare. Kommuner som i förhållande till sin folkmängd tar emot fler nyanlända kommer att få en högre ersättning. Kommuner med ett lågt mottagande kommer att få något sänkt ersättning. Sammanlagt ökar ersättningen till kommunerna med drygt 1,1 miljard kronor 2014–2017.

Utskottet delar regeringens bedömning att integrationsprocessen behöver påskyndas och effektiviseras. I budgetpropositionen för 2014 aviserar regeringen ytterligare steg mot en snabbare integrationsprocess. Nyanlända invandrare som omfattas av Arbetsförmedlingens etableringsuppdrag föreslås exempelvis få möjlighet till särskilt utformade utbildningar i folkhögskolornas regi. Det kan t.ex. handla om sammanhållna utbildningar som omfattar bl.a. svenska samt vissa orienterande och arbetsförberedande insat-

ser. Bosättningsprocessen för nyanlända flyktingar effektiviseras och starttidpunkten för etableringsplanen flyttas fram för nyanlända i anläggningsboende till dess att de blivit mottagna i en kommun. Utskottet välkomnar dessa förslag till insatser.

I fråga om *etableringslotsar* är utskottets inställning att det är avgörande för nyanländas etablering att de får möjlighet att arbeta så snart som möjligt. För att man ska kunna etablera sig på den svenska arbetsmarknaden krävs ofta – förutom lämplig utbildning och erfarenhet – ett personligt nätverk, språkkunskaper och kunskaper om det svenska samhället och arbetslivet. I det sammanhanget är etableringslotsarna ett viktigt inslag. I lotsens uppdrag ingår bl.a. råd och stöd vid studie- och yrkesval, matchning, coachning, jobbsökaraktiviteter, hjälp med arbetsgivarkontakter, anskaffning av praktikplatser och socialt stöd. Det finns dock tecken på vissa brister i etableringslotsarnas verksamhet. Mot denna bakgrund ställer sig utskottet positivt till att Riksrevisionen gör en granskning av modellen med etableringslotsar. Granskningen ska undersöka bl.a. om regeringen och Arbetsförmedlingen har skapat förutsättningar för att den arbetsförberedande insatsen etableringslots ska fungera på ett ändamålsenligt sätt och om de nyanlända fått tillräckliga förutsättningar för att kunna utnyttja möjligheten att välja lots. Resultatet av granskningen kommer att presenteras i juni 2014.

Till skillnad från Vänsterpartiet anser utskottet att portalen *www.informationsverige.se* kan utgöra en av flera viktiga informationskanaler för nyanlända. Portalen är en del av länsstyrelsernas samhällsinformation till nyanlända flyktingar. Den ger bl.a. information om hur man ska söka arbete eller starta eget, vilka utbildningsmöjligheter som finns och hur yrkeskompetens kan bli validerad samt vilka lagar som gäller på den svenska arbetsmarknaden. Utskottet ser inget skäl att minska på den information om att vara ny i Sverige som kommer nyanlända till del.

I fråga om Vänsterpartiets förslag om ett *nytt statligt grundstöd till landets kvinnojourer* kan utskottet konstatera att mäns våld mot kvinnor är ett omfattande samhällsproblem som berör både kvinnor och män. Mäns fysiska, sexuella och psykiska våld mot kvinnor är ett allvarligt hinder för jämställdheten och kvinnors fulla åtnjutande av mänskliga rättigheter. Förutom att skydda och bistå dem som utsätts måste samhället konfrontera de bakomliggande värderingar och attityder som bidrar till våldsutövandet. Mot denna bakgrund välkomnar utskottet regeringens förslag i budgetpropositionen att öka de medel som beviljas i enlighet med förordningen (2011:1062) om statsbidrag till vissa organisationer inom det sociala området i syfte att ytterligare stärka de ideella kvinnojurens arbete. Utskottet noterar att den tidigare beslutade tillfälliga förstärkningen med 10 miljoner kronor 2014 tillförs ytterligare 13,4 miljoner kronor och att regeringen beräknar 23,3 miljoner kronor permanent från 2015.

Utskottet ser även fram emot att ta del av den nationella samordnarens analys av hur bl.a. våld i nära relationer bäst ska förebyggas och bekämpas. I den nationella samordnarens uppdrag ingår att samla och stödja berörda myndigheter, kommuner, landsting och organisationer för att öka effektiviteten, kvaliteten och långsiktigheten i arbetet mot våld i nära relationer. Samordnaren ska också överväga hur stöd till och skydd för brotts-offren kan utvecklas. Uppdraget ska slutredovisas senast i juni 2014. Därtill noterar utskottet att Rikspolisstyrelsen har fått 14 miljoner kronor under 2011–2013 för att genomföra en informationskampanj om brott i nära relationer, inklusive hedersrelaterat våld och förtryck (Ju2011/5789/PO). Utskottet noterar även att Socialstyrelsen har fått i uppdrag att göra en samlad analys av insatsen skyddat boende för hotade personer och att ta fram ett vägledande material för berörda målgrupper (S2012/3248/FST). Uppdragen ska slutredovisas i mars respektive februari 2014.

När det avslutningsvis gäller Vänsterpartiets förslag om att avskaffa sfi-bonusen liksom dess inställning till det prestationsbaserade stödet till kommunerna vill utskottet hänvisa till vad som anförts tidigare i betänkandet. Detsamma gäller partiets förslag om ökat anslag till DO och antidiskrimineringsbyråerna.

Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen

Utskottet kan konstatera att regeringens förslag i proposition 2012/13:188 Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen gör det möjligt för fler nyanlända och andra skyddsbehövande att omfattas av lagen om etableringsinsatser för vissa nyanlända flyktingar.

Lagändringen innebär att den tid inom vilken en anhörig ska ha ansökt om uppehållstillstånd förlängs. Tidigare skulle en anhörig ha ansökt om uppehållstillstånd inom två år från det att anknytningspersonen togs emot i en kommun för att omfattas av etableringsreformen. Den tiden förlängs nu till sex år.

Enligt utskottets mening är det positivt att fler anhöriga till flyktingar och andra skyddsbehövande omfattas av den föreslagna lagen. Många familjer kommer att kunna återförenas. Att återförenas är bra för såväl individen som integrationen i samhället. Lagändringen innebär även att dessa nyanlända kan omfattas av etableringsreformen. Det ökar också förutsättningarna för de nyanlända att få jobb och lära sig svenska, vilket kommer att underlätta etableringen i det nya hemlandet. Lagändringen ligger därmed i linje med etableringsuppdragets syfte, vilket är att påskynda nyanländas etablering i arbets- och samhällslivet.

Utskottet vill instämma i regeringens bedömning i fråga om den kritik som Socialdemokraterna och Vänsterpartiet riktar i sina respektive följdmotioner 2013/14:A2 (S) och 2013/14:A1 (V) mot det undantag som regeringen föreslår om anknytningspersonen är svensk medborgare. Svenska medborgare bör behandlas lika, oavsett grunden för det svenska medborgarskapet. Detta bör även gälla i fråga om deras anhöriga som ansöker om

uppehållstillstånd i Sverige. Därför bör personer som ansöker om uppehållstillstånd som anhöriga till personer som hunnit bli svenska medborgare inte omfattas av målgruppen för de riktade insatser som ges enligt etableringslagen.

Utskottet vill avslutningsvis understryka att det värdesätter att det finns en bred majoritet i riksdagen bakom en aktiv integrationspolitik. Utskottet föreslår att riksdagen bifaller proposition 2012/13:188 Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen och antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Motionerna 2013/14:A1 (V) och 2013/14:A2 (S) avstyrks mot bakgrund av det ovan anförda.

Sammanfattning

Mot bakgrund av det ovan anförda *tillstyrker* utskottet regeringens förslag till anvisning av anslag inom utgiftsområdet (prop. 2013/14:1 utg.omr. 13 punkt 4). Det innebär att motionerna 2013/14:K394 (MP) yrkandena 4, 7 och 11, 2013/14:A288 (S) yrkande 1, 2013/14:A292 (MP) yrkande 4, 2013/14:A301 (V) yrkande 6, 2013/14:A333 (V), 2013/14:A358 (SD), 2013/14:A359 (SD), 2013/14:A394 (SD), 2013/14:A397 (MP) yrkandena 1–6 och 2013/14:A405 (SD) yrkandena 4 och 5 *avstyrks*.

Utskottet *tillstyrker* även att regeringen får bemyndiganden i fråga om anslagen 2:1 Diskrimineringsombudsmannen, 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m. och 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder (prop. 2013/14:1 utg.omr. 13 punkterna 1–3). Utskottets förslag till riksdagsbeslut i fråga om anslagen inom utgiftsområdet framgår av bilaga 4. En sammanställning av regeringens och oppositionspartiernas anslagsförslag finns i bilaga 3.

Utskottet föreslår även att riksdagen *bifaller* regeringens proposition 2012/13:188 Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen och antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare. Motionerna 2013/14:A1 (V) och 2013/14:A2 (S) *avstyrks*.

Särskilda yttranden

1. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet (S)

Ylva Johansson (S), Raimo Pärssinen (S), Maria Stenberg (S), Patrik Björck (S), Ann-Christin Ahlberg (S) och Johan Andersson (S) anför:

Sverige är ett bra land. Men någonting håller på att gå sönder. Arbetslösheten har bitit sig fast. Skolresultaten faller. De anställda i vården behöver ta hand om allt fler gamla och sjuka. Människor far illa av vinstjakten i välfärden. Moderaterna lovade lägre arbetslöshet och minskat utanförskap. Ambitionen var inte fel. Men verkligheten visar att deras svar på varje samhällsproblem – att sänka skatten och privatisera – inte fungerar. Nu ser de inte längre vad som händer i vårt land.

Vi socialdemokrater vill i stället se ett land där vi samlas för att utveckla vår samhällsmodell. Där vi ställer krav på varandra och hjälps åt. Där konkurrenskraft och anständighet går hand i hand. Sverige ska vara unikt. Vi ska bo i ett land där kvinnor och män går till jobbet, tar ansvar, känner sig trygga och just därför är fria. Där unga som i dag saknar arbete får en jobbigare morgon, men ett rikare liv.

Därför finns ett mål som är viktigare än alla andra: Alla ska kunna försörja sig genom eget arbete. Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU 2020. Det kräver mer samarbete och investeringar i framtiden så att svenska företag kan växa och anställa. Så kan vi bäst ta oss an de stora framtidsutmaningarna, som att minska klimatförändringen och säkra tillväxten i den globala konkurrensen.

Med fler jobb får vi också råd med en välfärd att vara stolta över. Sverige behöver en ny riktning. Våra prioriteringar är tydliga: Jobben är viktigast. Sedan skolan och välfärden. Mindre klasser och fungerande vård går före fler skattesänkningar.

Eftersom riksdagsmajoriteten genom sitt beslut den 20 november 2013 i första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den vi hade önskat avstår vi från ställningstagande i beslutet om anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13. Socialdemokraternas budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket. Vi anser att anslagen inom utgiftsområde 13 borde ha minskats med 100 miljoner kronor på det sätt som framgår av Socialdemokraternas motion 2013/14:A288 yrkande 1 och av nedanstående tabell.

Socialdemokraternas förslag till anslagsanvisning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (S)
1:1 Integrationsåtgärder	197 130	-100 000
Summa	12 431 994	-100 000

Vårt budgetalternativ innebär inom utgiftsområdet att vi vill minska anslaget 1:1 Integrationsåtgärder med 100 miljoner kronor. De 100 miljoner kronor som regeringen avsatt för integrationsåtgärder i vissa s.k. utsatta områden – Urban 15 – vill vi använda för att stärka skolorna i dessa områden. Vi vill därför överföra 100 miljoner kronor från utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning. Vårt förslag beskrivs utförligt i vår kommittémotion om skolpolitiken, där vi också föreslår att Skolverket ges i uppdrag att fördela resurser till de 50 grundskolor där närmare hälften av eleverna inte når behörighet till gymnasiet.

Enligt vår mening tar det alldeles för lång tid för nyanlända invandrare att komma i arbete. Det är därför hög tid att utvärdera och åtgärda bristerna i etableringsreformen. Vi anser att kommunernas intresse av effektiva insatser tidigt i etableringsprocessen måste beaktas och att den kompetens och de nätverk som finns upparbetade inom flera kommuner tas till vara. Kommunerna riskerar annars att stå med försörjningsansvaret i de fall Arbetsförmedlingen prioriterar fel eller sätter in åtgärder som inte leder till arbete eller studier. Vi anser därför att det behövs nya former för effektivare samverkan mellan Arbetsförmedlingen och landets kommuner och föreslår att kommunerna genom avtal med Arbetsförmedlingen ska kunna bedriva lotsverksamhet inom ramen för etableringsreformen. Vi har länge framhållit att sfi-bonusen är ineffektiv och orättvis. Bonusen gynnar ensidigt personer med goda förutsättningar att tillgodogöra sig sfi-undervisningen. Personer med stora svårigheter att lära sig svenska har däremot ingen möjlighet att ta del av bonusen trots relativa framgångar i sin språkinläring. Det är därför bra att regeringen nu kommit till samma slutsats och avskaffar bonusen.

I fråga om jämställdhet anser vi att kvinnors ställning på arbetsmarknaden måste förbättras. Kvinnor ska ha halva makten och samma möjligheter till egen försörjning som män. Vi vill sätta in riktade insatser för att minska löneskillnaderna mellan kvinnor och män och ha en lagstiftning som slår fast att lönekartläggningar ska göras varje år. Vi vill också ha en lagstiftning som slår fast att planer för jämställdhetsarbete ska göras varje år. Heltidsarbete bör vara norm på arbetsmarknaden. Inom kommuner och landsting bör varje ny tjänst vara på heltid, ingen medarbetare vara visstidsanställd längre än två år och alla kommuner, regioner och landsting genomföra regelbundna medarbetarenkäter med konkreta åtgärder och uppföljningsförslag i fråga om arbetsmiljö. Vi vill att föräldraförsäkringen ska delas lika mellan föräldrarna. Som ett steg på vägen ska den delas i tre lika delar. Det krävs en politik som är inriktad på att fler ska kunna arbeta och att sysselsättningsgraden ökar, framför allt bland kvinnor.

Vi ställer oss positiva till lagförslaget om en permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen. Vi ställer oss däremot negativa till förslaget om att en nyanländ inte ska omfattas av etableringslagen om han eller hon beviljats uppehållstillstånd på grund av anknytning till en person som var

svensk medborgare vid tidpunkten för den nyanländes ansökan om uppehållstillstånd. Vissa människor flyr eller invandrar till Sverige för att få skydd och arbete. Andra invandrar för att de funnit kärleken. Oavsett skäl till invandringen anser vi att det är viktigt att den nyanlända så snabbt som möjligt ska kunna försörja sig själv och känna sig delaktig i samhället. Med regeringens förslag riskerar invandrade kvinnor som träffat en svensk partner att hamna i isolering och utsatthet.

2. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet (MP)

Mehmet Kaplan (MP) anför:

Miljöpartiet de gröna vill skapa ett hållbart samhälle där vi möter klimatutmaningen, ger alla barn en ärlig chans i skolan och skapar förutsättningar för nya jobb. Vi menar att Sverige i stället för ytterligare ett jobbskatteavdrag behöver en offensiv politik med investeringar i skola, klimat och jobb. Investeringar i klimatet och våra barns skolgång ger nya jobb och möjligheter samtidigt som det bygger vårt land starkt inför framtiden.

Eftersom riksdagsmajoriteten genom sitt beslut den 20 november 2013 i första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag hade önskat avstår jag från ställningstagande i beslutet om anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13. Miljöpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket. Jag anser att anslagen inom utgiftsområde 13 borde ha minskats med 76 miljoner kronor på det sätt som framgår av Miljöpartiets motion 2013/14:A397 yrkandena 1–6 och av nedanstående tabell.

Miljöpartiets förslag till anslagsanvisning

Tusental kronor

Ramanslag		Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (MP)
1:1	Integrationsåtgärder	197 130	-100 000
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	97 281	+5 000
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	42 419	+19 000
Summa		12 431 994	-76 000

Vårt budgetalternativ innebär inom utgiftsområde 13 att vi vill använda de 100 miljoner kronor som regeringen låter utsatta områden tävla om (stimulansmedel för att stärka utanförskapsområden) till förbättrad sfi-undervisning i de aktuella bostadsområdena. Dessa resurser flyttar vi från utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet till utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning.

Miljöpartiet vill även öka anslaget till Diskrimineringsombudsmannen (DO) med 5 miljoner kronor per år. Vi vill ge DO ett förstärkt och förtydligat tillsynsansvar och återinrätta främjandefunktionen. DO:s ansvar för att granska arbetsgivarnas lönekartläggningar måste också stärkas.

Vi vill även öka anslaget till antidiskrimineringsbyråerna med 5 miljoner kronor. Dessa resurser ska användas till att organisera en processfond ur vilken enskilda och föreningar kan söka medel för att driva diskrimineringsmål i domstol. Syftet med fonden skulle vara både att påskynda utvecklingen inom rättspraxis inom diskrimineringsområdet och att ge talerätten för enskilda och ideella organisationer en reell innebörd.

Miljöpartiet anser att det statliga stödet till hbtq-organisationer är för litet och vill avsätta ytterligare 4 miljoner kronor till detta ändamål. Vi anser dessutom att regelverket för fördelning av medlen bör göras om. Etableringen av nya hbtq-organisationer ska inte innebära att bidragsnivån hos andra kraftigt dras ned.

Vi anser att det är viktigt att motverka rasism i alla delar av samhället, och internet är en viktig sådan arena. I dag sprids rasism på internet utan att det finns starka motkrafter. Vi vill därför stödja projekt mot rasism på internet och föreslår att projekt och verksamhetsbidrag mot näthat tillförs 10 miljoner kronor.

3. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet (SD)

Mattias Karlsson (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett socialkonservativt parti med nationalistisk grundsyn som betraktar värdekonservatism och upprätthållandet av en solidarisk välfärdsmodell som de viktigaste verktygen i byggandet av det goda samhället. Partiets övergripande mål är att formera en demokratisk politisk rörelse som slår vakt om den gemensamma nationella identitet som har varit grunden för framväxten av välfärdsstaten och vårt lands fredliga och demokratiska utveckling.

Sverigedemokraterna eftersträvar ett försiktigt framåtskridande som baseras på varsamhet, eftertanke och långsiktigt ansvarstagande. Vi eftersträvar ett demokratiskt, jämställt och miljövänligt samhälle där alla medborgare skyddas av, och är lika inför, lagen.

I vår höstbudget stakar vi ut våra viktigaste visioner för de kommande åren. Vi visar att det inte måste finnas någon motsättning mellan ekonomisk tillväxt och sysselsättning å den ena sidan och allmän välfärd, trygghet och socialt ansvarstagande å den andra.

Rent statsfinansiellt är Sveriges ekonomiska utgångsläge relativt gott. Däremot biter sig arbetslösheten alltjämt fast vid oroväckande höga nivåer. Vår avsikt är att skapa förutsättningar för Sveriges befintliga arbetskraft att möta den efterfrågan som finns på arbetsmarknaden. Vi ser till skillnad från regeringen inte något egenvärde i att bedriva en överdriven utbudspolitik när det gäller lågutbildad eller okvalificerad arbetskraft.

Eftersom riksdagsmajoriteten genom sitt beslut den 20 november 2013 i första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag hade önskat avstår jag från ställningstagande i beslutet om anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13. Sverigedemokraternas

budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket. Jag anser att anslagen inom utgiftsområde 13 borde ha minskats med ca 3 168 miljoner kronor på det sätt som framgår av Sverigedemokraternas motion 2013/14: A359 och av nedanstående tabell.

Sverigedemokraternas förslag till anslagsanvisning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (SD)
1:1 Integrationsåtgärder	197 130	-197 130
1:2 Kommunersättning vid flyktmottagande	7 362 064	-662 586
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	2 342 424	-128 833
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	1 961 146	-1 961 146
1:5 Hemutrustningslån	145 391	-145 391
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	31 500	±0
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	97 281	-97 281
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	42 419	-42 419
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	252 639	-133 000
<i>Nya anslag</i>		
99:1 Motverka hedersvåld		+150 000
99:2 Obligatorisk samhällsorientering		+50 000
Summa	12 431 994	-3 167 786

Vårt budgetalternativ innebär inom utgiftsområdet att vi vill skära ned på flera anslag inom området integration i takt med att vår restriktiva invandringspolitik genomförs. Anslagen 1:1 Integrationsåtgärder, 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare avskaffas i sin helhet. Anslaget 1:5 Hemutrustningslån avskaffas också i sin helhet. Att staten har ett särskilt lån för nyanlända som omfattas av flyktmottagande är såväl orättvist som stötande för dem som inte omfattas av möjligheten, inte minst för ungdomar och andra personer som lever under knappa omständigheter. Vi vill omedelbart slopa den s.k. sfi-bonusen. Vi anser att det sänder ut fel signaler att dela ut en bonus bara för att en person har åstadkommit vad som kan förväntas eller t.o.m. krävas av honom eller henne. Även anslagen 2:1 Diskrimineringsombudsmannen (DO) och 2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m. avskaffas i sin helhet.

När det gäller anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder ställer vi oss positiva till de delar av satsningen som syftar till att stärka kampen mot könsbetingat våld, hedersrelaterat förtryck, trafficking m.m. Vi ser ett stort värde i att genom särskilda satsningar sätta fokus på vissa delar av jämställdhetspolitiken. Satsningar som bör prioriteras är exempelvis länsstyrel-

sernas uppdrag att främja och lämna stöd till insatser för att motverka hedersrelaterat våld, insatser för att förebygga och förhindra att unga blir bortgifta mot sin vilja samt stödet till Nationellt centrum för kvinnofrid.

Därutöver vill vi intensifiera kampen mot det hedersrelaterade våldet och förtrycket och föreslår ett nytt anslag Motverka hedersvåld. Som ett resultat av den ansvarslösa invandringspolitiken och mångkulturella samhällsordningen finns det i dag tiotusentals ungdomar som inte fritt får välja sina partner eller styra sina egna liv. Det hedersrelaterade våldet har ofta kommit att kategoriseras som ett generellt uttryck för kvinnoförtryck och mäns våld mot kvinnor. Denna bristande förståelse för hedersförtryckets struktur har lett till brister i åtgärdsprogram och stödinsatser. Vi anser att resurser bör ges till inrättandet av särskilda hedersjourer dit utsatta personer kan vända sig för att få skydd och stöd som är speciellt anpassat för dem. Varje kommun bör upprätta handlingsplaner och åtgärdsprogram för arbete mot hedersförtryck och få hjälp med samordning och expertis från staten. Andra åtgärder som bör vidtas är att förändra den lagstiftning som gör det möjligt för en man att få skadestånd efter att ha blivit ålagd att som en del av sitt arbete att ta kvinnor i hand och att sätta ned foten när det gäller bl.a. könssegregerad simundervisning i skolan, separata tider för män och kvinnor i offentliga badhus och bärandet av heltäckande slöjor i skolan och på offentliga arbetsplatser. Ytterligare förslag är att höja giftasåldern vid äktenskap med medborgare i länder utanför EU och EES.

En satsning om 50 miljoner kronor görs under ett nytt anslag på obligatorisk samhällsorientering för samtliga personer som invandrar till Sverige i syfte att under längre tid vara bosatta och verksamma i landet.

4. Anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet (V)

Ali Esbati (V) anför:

Vänsterpartiet vill se ett tryggt och värdigt samhälle byggt på omtanke och solidaritet. Vi ser nu hur välfärdssamhället krackelerar alltmer. Vårt samhälle har blivit alltmer av ett risksamhälle där ingen av oss längre kan lita på att de gemensamma trygghetssystemen finns där när vi behöver dem.

Sedan regeringen tillträdde har arbetslösheten ökat med 71 000 personer. Särskilt oroande är den kraftiga ökningen av antalet långtidsarbetslösa. Trots massarbetslöshet präglas regeringens politik av bristen på samhällsnyttiga investeringar för att skapa jobb.

De ekonomiska klyftorna har ökat och tryggheten försämrats för alla. Inkomstgapet mellan kvinnor och män har ökat kraftigt, och allt fler barn växer upp i fattigdom. Unga vuxna får allt svårare att etablera sig i arbetslivet och skaffa en egen bostad.

Det är dags för en ny färdriktning. Ett samhälle som byggs med omtanke och medmänsklighet är i grunden starkare än ett land där girigheten får råda. Vänsterpartiet sätter kampen mot arbetslösheten främst i den ekonomiska politiken och föreslår kraftiga resursförstärkningar till välfärden.

Våra förslag är viktiga steg mot ett jämställt samhälle. Vi föreslår ett antal strategiskt viktiga reformer för att minska löne- och inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män och omfördela ansvaret för det obetalda hemarbetet.

Eftersom riksdagsmajoriteten genom sitt beslut den 20 november 2013 i första steget av budgetprocessen har gett budgetpolitiken en helt annan inriktning än den jag hade önskat avstår jag från ställningstagande under beslutet om anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13. Vänsterpartiets budgetalternativ bör ses som ett sammanhållet paket. Jag anser att anslagen inom utgiftsområde 13 borde ha minskats med 321 miljoner kronor på det sätt som framgår av Vänsterpartiets motion 2013/14:A333 och av nedanstående tabell.

Vänsterpartiets förslag till anslagsanvisning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (V)
1:1 Integrationsåtgärder	197 130	-197 130
1:2 Kommunersättningar vid flyktningmottagande	7 362 064	+197 000
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	1 961 146	-549 000
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	97 281	+28 000
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	252 639	+200 000
Summa	12 431 994	-321 130

Vänsterpartiet är kritiskt till regeringens inriktning på integrationspolitiken eftersom den främst handlar om att skuldbelägga personer med utländsk bakgrund snarare än om att skapa de förutsättningar som är nödvändiga för lika rättigheter på arbetsmarknaden, bostadsmarknaden, i skolan osv.

Vårt budgetalternativ innebär inom utgiftsområdet att vi avvisar regeringens satsningar på urbant utvecklingsarbete, sfi-bonus och portalen www.informationsverige.se. Vi ser inte dessa satsningar som relevanta och föreslår att anslaget minskas med 197 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2014.

När det gäller anslaget 1:2 Kommunersättningar vid flyktningmottagande vill vi hänvisa till vår motion 2013/14:V284 och dess förslag om hur utformandet och ansvarsfördelningen av flyktningmottagande bör förändras. Vi föreslår att det införs en lagstiftning som gör samtliga kommuner skyldiga att ta emot flyktingar. Vidare föreslår vi en förstärkning av anslaget för en höjning av schablonersättningen i syfte att höja kvaliteten och ambitionsnivån på flyktningmottagandet. Samtidigt avvisar vi regeringens förslag till prestationsbaserat stöd till kommuner som tar emot många flyktingar. Sammantaget föreslår vi en ökning av anslaget med 197 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2014.

Vänsterpartiet föreslår en minskning av anslaget 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare med 549 miljoner kronor. Vi är skarpt kritiska till privatiseringen av delar av introduktionen och avvisar regeringens modell om att lotsar ska skaffa fram jobb mot en prestationsbaserad ersättning. Människors möjligheter att få en bra start och kunna etablera sig på arbetsmarknaden och i samhället i stort ska inte vara beroende av privata vinstintressen.

Vi vill öka anslaget för 2014 till Diskrimineringsombudsmannen med 28 miljoner kronor jämfört med regeringen. Vi vill ge Diskrimineringsombudsmannen resurser inte bara att hantera anmälningar om diskriminering, utan även till främjandearbete och samordning av arbete mot främlingsfientlighet. Vi vill se minst en antidiskrimineringsbyrå i varje län och förvandla de lokala antidiskrimineringsbyråerna till lokala DO-kontor.

Vänsterpartiet föreslår en ökning av anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder med 200 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag för 2014. Vi vill införa ett stabilt statligt grundstöd till landets kvinnojourer. Stödet ska fördelas efter hur många som bor i området där jouren är belägen och beviljas för tre år i taget. Där det saknas en kvinnojour gör stödet det möjligt att bygga upp en ny. Stödet ska också kunna gå till jourer som har ett regionalt eller nationellt upptagningsområde. Både ideella och kommunala jourer ska kunna få ta del av stödet som ska vara förutsägbart och långsiktigt.

Vänsterpartiet ställer sig positivt till en utvidgning av målgruppen för etableringslagen. Däremot avvisar vi förslaget om att göra undantag för de anhöriga vars anknytningsperson hunnit bli svensk medborgare. Behovet av etableringsinsatser varierar förvisso mellan olika individer, men denna variation styrs inte av huruvida anknytningspersonen är svensk medborgare. Enligt vår mening ska även den vars anknytningsperson hunnit bli svensk medborgare omfattas av etableringslagen. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med ett lagförslag om permanent utvidgad målgrupp som inte gör undantag för de anhöriga vars anknytningspersoner är svenska medborgare.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2012/13:188

Proposition 2012/13:188 Permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen:

Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare.

Följdmotioner med anledning av proposition 2012/13:188

2013/14:A1 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett lagförslag om permanent utvidgad målgrupp för etableringslagen som inte gör undantag för de anhöriga vars anknytningspersoner är svenska medborgare.

2013/14:A2 av Ylva Johansson m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om personer som ansöker om uppehållstillstånd på grund av anknytning till en kvinna eller man som är svensk medborgare.

Proposition 2013/14:1

Proposition 2013/14:1 Budgetpropositionen för 2014 utgiftsområde 13:

1. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 2 200 000 000 kronor 2015 och 2016 (avsnitt 3.6.4).
2. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 44 000 000 kronor 2015 (avsnitt 3.6.6).

3. Riksdagen bemyndigar regeringen att under 2014 för anslaget 3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder ingå ekonomiska åtaganden som inklusive tidigare gjorda åtaganden medför behov av framtida anslag på högst 27 239 000 kronor 2015 (avsnitt 5.6.1).
4. Riksdagen anvisar för budgetåret 2014 ramanslagen under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt uppställning.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:K394 av Maria Ferm m.fl. (MP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att komplettera uppdraget till Ungdomsstyrelsen om att förebygga kränkningar på internet med att även införa ett antirasistiskt perspektiv.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en fond för att driva diskrimineringsmål i domstol.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra villkoren för antidiskrimineringsbyråerna.

2013/14:A288 av Ylva Johansson m.fl. (S):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt uppställning i motionen.

2013/14:A292 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett förtydligat uppdrag till Diskrimineringsombudsmannen om främjandearbete, tillsynsansvar och granskningar av lönekartläggningar.

2013/14:A301 av Christina Höj Larsen m.fl. (V):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge DO i uppdrag att öppna och driva minst en antidiskrimineringsbyrå i varje län.

2013/14:A333 av Jonas Sjöstedt m.fl. (V):

Riksdagen anvisar anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2013/14:A358 av Richard Jomshof och Carina Herrstedt (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa det s.k. hemutrustningslånet.

2013/14:A359 av Mattias Karlsson m.fl. (SD):

Riksdagen anvisar anslagen för 2014 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

2013/14:A394 av Richard Jomshof och Mattias Karlsson (båda SD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att omedelbart slopa den s.k. sfi-bonusen.

2013/14:A397 av Mehmet Kaplan m.fl. (MP):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen för 2013 inom utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet enligt denna motion.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ”stimulansmedel för att stärka utanforsksområden” i stället bör användas för andra ändamål.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra resurser till Diskrimineringsombudsmannen för ett förtydligt tillsynsansvar och återinrättad främjandefunktion.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra resurser till antidiskrimineringsbyråer.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra resurser till organisationer som jobbar med hbtq.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillföra resurser till projekt och verksamhetsbidrag mot näthat.

2013/14:A405 av Mattias Karlsson m.fl. (SD):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om särskilda jämställdhetsåtgärder.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en intensifierad kamp mot hedersrelaterat våld.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

Förslag till lag om ändring i lagen
(2010:197) om etableringsinsatser för
vissa nyanlända invandrare

Härigenom föreskrivs att 2 a § lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §¹

Lagen gäller också en nyanländ som har fyllt 20 men inte 65 år och som har

1. beviljats ett uppehållstillstånd som kan ligga till grund för folkbokföring på grund av anknytning till en person som har beviljats uppehållstillstånd med stöd av någon av de bestämmelser som anges i 2 §, och

2. ansökt om uppehållstillstånd inom två år från det att den person som den nyanlände har anknytning till först togs emot i en kommun.

Den angivna fristen i första stycket 2 gäller inte om den nyanlände har ansökt om uppehållstillstånd senast den 31 december 2013 och den person som den nyanlände har anknytning till först togs emot i en kommun efter den 31 december 2008.

2. ansökt om uppehållstillstånd inom sex år från det att den person som den nyanlände har anknytning till först togs emot i en kommun.

Första stycket gäller inte om den person som den nyanlände har anknytning till var svensk medborgare vid tidpunkten för den nyanländes ansökan om uppehållstillstånd.

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2014.

2. För nyanlända som har ansökt om uppehållstillstånd före den 1 januari 2014 gäller 2 a § i sin äldre lydelse.

¹ Senaste lydelse 2012:1000.

BILAGA 3

Regeringens och oppositionens anslagsförslag

Utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen				
		S	MP	SD	V	
1:1	Integrationsåtgärder	197 130	-100 000	-100 000	-197 130	-197 130
1:2	Kommunersättningar vid flykting- mottagande	7 362 064			-662 586	+197 000
1:3	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	2 342 424			-128 833	
1:4	Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	1 961 146			-1 961 146	-549 000
1:5	Hemutrustningslån	145 391			-145 391	
1:6	Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredje- landsmedborgare	31 500				
2:1	Diskrimineringsombudsmannen	97 281		+5 000	-97 281	+28 000
2:2	Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	42 419		+19 000	-42 419	
3:1	Särskilda jämställdhetsåtgärder	252 639			-133 000	+200 000
<i>Nya anslag</i>						
99:1	Motverka hedersvåld				+150 000	
99:2	Obligatorisk samhällsorientering				+50 000	
Summa för utgiftsområdet	12 431 994	-100 000	-76 000	-3 167 786	-321 130	

BILAGA 4

Utskottets anslagsförslag

Förslag till beslut om anslag för 2014 inom
utgiftsområde 13 Integration och jämställdhet*Tusental kronor*

Ramanslag	Avvikelse från regeringen	Utskottets förslag
1:1 Integrationsåtgärder	±0	197 130
1:2 Kommunersättning vid flyktingmottagande	±0	7 362 064
1:3 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	±0	2 342 424
1:4 Ersättning till etableringslotsar och insatser för vissa nyanlända invandrare	±0	1 961 146
1:5 Hemutrustningslån	±0	145 391
1:6 Från EU-budgeten finansierade insatser för integration av tredjelandsmedborgare	±0	31 500
2:1 Diskrimineringsombudsmannen	±0	97 281
2:2 Åtgärder mot diskriminering och rasism m.m.	±0	42 419
3:1 Särskilda jämställdhetsåtgärder	±0	252 639
Summa för utgiftsområdet	±0	12 431 994